

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 31. (91.) ÉVF. • 1. SZÁM • 2021. JANUÁR • ÁRA: 3 LEJ

Fotó: Czire Alpár

Új esztendő új esélye

• Új év pitymallott ránk a minket szokatlan nehézségek elé állító óév után. Vajon mit hoz ez az újabb év? Van-e bennünk hit, bizalom, hogy Isten áldását érezzük meg az új esztendőben? Le tudjuk-e bírni magunkban a rettegést, a fásultságot, észre tudjuk-e venni, hogy Isten még a nehézségeket is javunkra tudja fordítani?

A gonosz szolga példázatát mindannyian ismerjük. A szolga elfelejti, hogy ura elengedte neki tartozását, amikor rátámad szolgatársára, sőt be is börtönöz-

teti, amiért az nem tudja rendezni adósságát. 2020 világjárványa megingatta a világ megszokott rendjét, s mi féltünk, zúgolódtunk. De kiderült, hogy bizonyos szabályok betartásával, oltással megfékezhető a kór, így fellelegezhetünk, van megoldás. Elnézőek tudunk-e lenni azzal, aki nekünk haragosunk, adósunk, versenytársunk? Élünk-e a gyógyírral, a szeretettel, megbocsátással, megértéssel?

Új esztendő adja új lehetőségeit eléink. Legyünk hát türelmesek magunkkal és másokkal!

A tartalomból:

Újévi köszöntés az Úr 2021. évének hajnalán

3

A türelem útján az új esztendőbe

5

„Isten mindig ott van az ember mellett”

10

Százötven éves a marosvásárhelyi unitárius egyházközség imaháza

15

„Légy türelemmel irántam...” (Mt 18,26b)

● **November 27-én a Székely Nemzeti Tanács (SZNT) Gábor Áron-díjjal tüntette ki Farkas Árpád Kossuth-díjas költőt** a székelység közérzetének hiteles irodalmi megjelenítéséért, az egyetemes magyar irodalmon belüli székely irodalom távlatnyitó műveléséért, a székely nemzet tudat megerősítéséért, irodalmi és közéleti munkásságának elismeréseként. A díjat, amelynek ünnepélyes átadását márciusra tervezték, a költő lánya, Farkas Réka újságíró vette át Izsák Balázstól, a díjazott-ról Csinta Samu mondott laudációt.

● **November 27-én védte meg Molnár Lehel, a MUE Kolozsvári Gyűjtőlevéltárának levéltárosa Az unitárius püspöki vizitáció rendszere a kora újkorban című doktori dolgozatát.** Az értekezés témavezetője dr. Latzkovits Miklós egyetemi docens volt. A bizottság elnöke prof. dr. Balázs Mihály professor emeritus (SZTE BTK), opponensek dr. Molnár Dávid egyetemi adjunktus (SZTE BTK), dr. Szabadi István igazgató (Tiszántúli Református Egyházkerület Levéltára, Debrecen), a bizottság további tagjai pedig dr. Font Zsuzsanna ny. egyetemi docens (SZTE BTK) és dr. Szabó András Péter tudományos munkatárs (MTA Történettudományi Intézet) voltak.

● **A Gondviselés Segélyszervezet december 12-én tizenegy aranyoszéki és környékbeli településen negyven segélycsomagot juttatott el** ugyanannyi rászoruló családhoz, mindösszesen másfélszáz személyhez. A segélyszervezet által megvásárolt alapélelmiszereket, taneszközöket és tisztálkodási szereket tartalmazó csomagok mellé egy-egy házilag sütött kenyeret is biztosítottak a rászoruló családoknak.

Egyházköri hírek

● **Magyarországi Egyházkerület** Elekes Botond főgondnok kezdeményezésére és közbenjárására új közösségi térrel gazdagodik az egyházkerület Magyararkúton. Az egy-

házkerület a magyarkúti telekre tervezett közösségi „kulturcsúrt”, a megvalósítás a Magyar Falu Program keretéből 76,2 millió forint támogatásban részesült.

● **Székelyudvarhelyi Egyházkör** *December 15-én a virtuális térben mutatta be a Székelyderzsi Unitárius Egyházközség a Székelyek a keleti végeken című kötetet, amely a 2019-es Derzs 600 – Kenyérmező 540 tudományos konferencia köteteként született meg.* Az alkalmon Demeter Sándor Lóránd helyi lelkész Sashalmi Tamás történésszel, a könyv szerkesztőjével s egyik szerzőjével, Fischer Alfréddal, a DTP Stúdió ügyvezetőjével és Újvárosi Katalin lelkésszel, szerzővel beszélgetett.

December 20-án a székelyudvarhelyi belvárosi templomban az ad-

Fizessen elő 2021-ben is az Unitárius Közlönyre!

Felhívjuk kedves Olvasóink figyelmét, hogy lapunk ára 2021-ben is 3 lej lesz mind szabadárúsításban, mind előfizetésben. Az előfizetéssel továbbra is élvezhető annak előnye, hogy egyszeri kifizetéssel biztosított az egész évi lapszámérkezés. Lapunkra továbbra is a lelkészi hivatalokban lehet előfizetni, az egyéves előfizetés ára 36 lej.

venti áhítatot követően *ünnepi koncertre került sor* F. Chripkó Krisztina szoprán és a Quartetto vonósnégyes (Sófalvi Emese és Sebők Erzsébet hegedűművészek, Bugarschi Milan brácsás és Hadnagy László nagybőgős) közreműködésével.

A Magyar Unitárius Egyház és az *Unitárius Közlöny* szerkesztősége
Istentől megáldott boldog új évet kíván
minden kedves Olvasónak.

Kolozsvár, 2021.

Újévi köszöntés az Úr 2021. évének hajnalán

BÁLINT BENCZÉDI FERENC

Kedves testvéreim!

Újév reggelén hálaadással és bizalommal fordulunk a mi teremtő és gondviselő Istenünkhöz, és nagy reménnyel imádkozunk hozzá. Szívünk és lelkünk imával van tele, és csak áldani tudjuk Isten szent nevét. Az elmúlt esztendő feszültséggel, félelemmel, bizonytalansággal teli időszaka után reménykedünk, hogy derűsebb napok, hónapok várnak ránk. Ilyen érzések között vesszük ajkunkra Atyánk szent nevét, és bízunk, hogy minden élethelyzetünkben gondviselő szeretete ölel körül minket.

Az óévet búcsúztató, megszokott, hangoskodó jókedv helyett csendben köszöntünk el az elmúlt esztendő napjaitól. Most, újév reggelén csendben, gyermeki szeretettel és hálával keressük Isten közelségét. Ha szívünkben csend honol, meghalljuk biztató atyai hangját: „Mert én veled vagyok, megőrizlek téged...” (1Móz 28,15).

Keresztény testvéreim! John R. W. Stott angol teológussal vallom én is: „A huszonegyedik század második évtizede nagy megpróbáltatás elé állított bennünket. Olyan új gondokkal és kihívásokkal nézünk szembe, amelyek ezelőtt ötven évvel senkinek sem jutottak volna az eszébe. Egyik oldalon a műszaki fejlődés gyors üteme az ember bámulatra méltó találmányairól tanúskodik, másik oldalon a világméretű szegénység, erőszakosság bántja igazságérzetünket. Az emberiség globális egymásrautaltságban él, az üzleti lehetőségek korlátlanok, mégis óriási szakadék van a szegények és gazdagok között. Nem polgárok, hanem fogyasztók vagyunk egy anyagelvű, célvesztett társadalomban, amely felett a világjárvány fekete fellege lebeg. Felelőtlen emberi cselekedeteink olyan problémákat okoztak, amelyekre nem is gondoltunk.” A környezet nagymértékű szennyezettsége, a nemzetközi szinten megjelenő terrorizmus, a vallási indíttatású, fundamentalista erőszak fellángolása, a családok, a közösségek felbomlása, az erőteljesen hangoztatott, sokszor már-már megparancsolt individualizmus nagy terhet ró ránk, emberekre. A keresztény ember nem nézheti tétlenül, nem vonulhat félre, látva a világ mostani állását. Feladatunk foglalkozni korunk égető kérdéseivel, felelősséget kell éreznünk Isten szép, teremtett világa iránt.

Életünket az Istennel és embertársainkkal való kapcsolat határozza meg. Az Istennel kötött szövetség biztosítja az élet kötéláncához szükséges egyensúlyt. Az Úrral való kapcsolat segít a tisztánlátásban, hogy utunk legyen a felemelkedéshez és ne a lesüllyedéshez. Az embertársainkkal való felebaráti kapcsolat pedig békét, nyugalmat és biztonságot teremt min-

denki számára. Ma, a sokat emlegetett gazdasági válság zűrzavarában sokan elbizonytalanodnak. A nyugtalan emberek életébe félelem költözik. Egymást és a világot akarjuk elhasználni, elfogyasztani. Mi adna az embernek erőt, nyugalmat, ha nem az isteni gondviselésbe vetett hit?

De „Hol van a te Istened?” (Zsolt 42,4b) – kérdezzük a zsoltáríróval, és várjuk nap mint nap a mellettünk

Textus: *„Bízzál az Úrban teljes szívből, és ne a magad eszére támaszkodj! Minden utadon gondold rá, és Ő egyengetni fogja ösvényeidet.”* (Péld 3,5–6)

„Hagyd az Úrra utadat, bízzál benne, mert ő munkálkodik: világossá teszi igazságodat, jogodra fényt derít. Légy csendben, és várj az Úrra!” (Zsolt 37,5–7a)

élőtől a választ. Hát ott van benned, csak nem hallod, és nem figyelsz rá! Hiányzik a csend a mindennapi életedből. Először saját magunk kell ebben a dobpergető világban meghalljuk a szívünkben lakó, szerető Isten hangját. Először magunkban kell rendet teremtsünk, hogy utána értékelni tudjuk a felebarátot, az embertársat, a testvért, az isteni teremtményt és a bennünket körülölelő szép világot.

A keresztény, unitárius embernek újév reggelén megfelelő komolysággal kell a megtalált csendben Istenehez fordulnia. Az imádkozás és zsoltárecslés közben olyan erőforrás fakad fel szívedből, amely a melletted élő lelki szomját is enyhíteni tudja. A betemetett vagy elfelejtett Jákob kútjánál Jézushoz hasonlóan állunk mind, azzal a kéréssel, hogy „Adj innom” (Jn 4,7b). Isten adjon erőt, vezessen el a ma világában megtalálni a Jákob kútját! Legyenek mellettünk segíteni tudó, jézusi lelkülettel járó embertestvérek, és mi is ugyanígy viszonyuljunk másokhoz, hogy közösen tudjunk vigyázni és megélni azt a szolgálatot, amelyet átvettünk az Úrban (Kol 4,17b).

Kedves keresztény testvérem! Péter apostol intése visszhangozzon bennünk az új esztendő minden napján: „Éppen ezért teljes igyekezettel törekedjétek arra, hogy hitetekben mutassátok meg az igaz emberséget, az igaz emberségben ismeretet, az ismeretben ön-

uralmat, az önuralomban állhatatosságot, az állhatatosságban kegyességet, a kegyességben testvéri szeretetet, a testvéri szeretetben pedig minden ember iránti szeretetet. Mert ha ezek megvannak és gyarapodnak bennetek, nem lesztek a mi Urunk Jézus ismeretében sem tétlenek, sem terméketlenek” (2Pét 1,5–8).

Adjon Isten erőt, mély hitet, egymásra figyelmet! Szeretetével lakozzon mindig a teremtett világban és szívünkben! Áldása legyen a világ, nemzetünk, egyházunk és gyülekezeteink életén és munkáján! Adjon a jó Isten bort, búzát, békességet! Áldása maradjon velünk! Boldog új évet kívánok! Ámen!

Kolozsvár, 2021. január 1.

LÉLEKKENYÉR

Az Úréi vagyunk

PÁL JÁNOS

Bábel tornyának történetében az ember önteltségre, becsvágyra és ostobaságra hajlamos természetéről olvashatunk: „Gyertek, építsünk magunknak várost és tornyot, amelynek teteje az égig érjen; és szerezzünk magunknak nevet, hogy el ne széledjünk az egész föld színén!” (1Móz 11,4) Évszázadok és évezredek tapasztalatai támasztják alá az idézett bibliai igazságot: az ember isteni magasságba kívánczik, isteni dicsőségre tör, isteni tulajdonságokra áhítozik. Ha a múltat fürkésszük, láthatjuk, hogy az emberiség történelmének nem egy szereplője hitte el magáról azt, hogy ő maga az Isten, ő maga az emberiség boldogságának a letéteményese. Századunkat az alázat nyomasztó hiánya jellemzi, ezért aztán emberek tömegei veszítik el a józan mértéknek és önmérsékletnek a képességét. Napról napra duzzad azoknak a száma, akik mindenhatóknak, mindentudóknak hiszik magukat, akik Isten helyébe lépnek, és az ő szerepét játsszák gátlástalanul.

Természetesen az embernek ez a képze, magartartása semmit sem változtat az isteni igazságokon és renden, amelyek áthatják életét, illetve megszabják helyét és szerepét a teremtett világban. Az elmúlt esztendő keserű és kijózanító pirula volt az öntelt emberiség számára arról, hogy mindenhatóságunk csak délibáb, a mértéket vesztő emberi elme szüleménye. Az elmúlt esztendő leemelte – mint már oly sokszor a történelemben – az embert az isteni talapzatról, és könnyörtelenül szembesítette törekenységével, kiszolgáltatottságával, erőtlenségével, mindazzal a valósággal, amit a Prédikátor így fogalmazott meg bölcs alázattal: „Senki sem tudja, hogy mi fog történni, mert ki tudná megmondani neki: mi hogyan lesz? Az ember nem tudja hatalmában tartani a szelet, bezárni sem tudja a szelet, és senkinek sincs hatalmában megszabni halálának idejét” (Préd 8,7–8a).

2020-ban az emberi mindenhatóságnak a bálványszobra újból darabokra tört. Kényszeredetten

ugyan, de ráeszmélt arra, hogy jövőjének eseményei beláthatatlanok, mert földi létében igencsak töredékes az ismerete és homályos a látása. Felismerte a valóságot, hogy nagyon sok minden van életében, amit nem tud befolyásolni, mert azok meghaladják szellemi és testi erejének a képességeit. Ez a felismerés fokozott félelemmel és szorongással töltötte és tölti el mindennapjait. Fél a bizonytalanságtól, szorong az előre láthatatlan jövődőtől, mert a járvány idején rádöbent földi létének nagy igazságára: „íme, por és hamu vagyunk”.

„Tehát akár éljünk, akár haljunk, az Úréi vagyunk.” (Róm 14,8b)

Az ismeretlen jövő bizonytalanságával léptünk át az új, 2021. esztendőbe. Hogy milyen lesz, megmondani nem tudjuk. Hogy lesz-e abban öröm, vagy mindennapjainkat a testet és a lelket elsorvasztó szorongás fogja áthatni, úgy gondolom, rajtunk is múlik. Függetlenül attól is, hogy milyen mértékben tudjuk magunkat megtartani az életerőt és reménységet fakasztó istenhitben, mennyire merjük és tudjuk magunkat átadni az isteni gondviselésnek.

Pál apostol rómaiakhoz írt levelében olvashatjuk, hogy „mert ha élünk, az Úrnak élünk, ha meghalunk, az Úrnak halunk meg. Tehát akár éljünk, akár haljunk, az Úréi vagyunk” (Róm 14,8). Mit üzen az apostol? Hogy Istennek egyszerű végrehajtó eszközei vagyunk, akik csak azért hívtunk erre a világra, hogy akaratát szolgálai módon végrehajtsuk? Hogy védhetetlenül ki vagyunk szolgáltatva az ő akaratának? Nem, az apostol nem az úr és a szolgálta, hanem a jó szülő és a gyermek közötti kapcsolatra gondol, amikor Isten és az ember közötti viszonyról beszél. Azt

mondja: Isten az a szerető atya, aki soha nem hagy bennünket magunkra. Nem hagy magunkra sem örömkben, sem bánatunkban, sem sikereinkben, sem kudarcainkban, mert az övéi vagyunk. Gondviselő szeretetével, jóra való kegyelmével mindenkor mellettünk van, életünkben és halálunkban egyaránt. Még akkor is az övéinek tart, még akkor sem fordul el tőlünk, ha megfélekedünk róla, vagy ha szándékosan megtagadjuk.

Hogy mi mindent rejteget számukra ez az esztendő, azt nem tudjuk megmondani. Egy azonban bizonyos, az Úrnak gyermekeiként nem vagyunk egyedül küzdelmeinkben, nem leszünk egyedül azon az úton, amelyet végig kell járnunk. Ha az esztendő során meg is érinti lelkünket a bizonytalanság aggodalma, ne

essünk kétségbe, hanem erősödjünk meg a zsoltáriró hitében, miszerint „Uram, te megvizsgálasz és ismeresz engem. Tudod, ha leülök vagy ha felállok, messziről is észreveszed szándékomat. Szemmel tartod járásomat és pihenésemet, gondod van minden utamra. Még nyelvemem sincs a szó, te már pontosan tudod, Uram. Minden oldalról körülfigtál, kezedet rajtam tartod” (Zsolt 139,1–5).

Érezzük magunkon Istennek tekintetét, oltalmazó kezét! Higgyünk abban, hogy gondja van minden utunkra, szemmel tartja járásunkat, számontartja ki nem mondott gondolatainkat, életünket! A hívő és reménykedő, ne pedig az aggodalmaskodó, szorongó ember lelkületével vágjunk neki az előttünk álló esztendőnek!

A türelem útján az új esztendőbe

FÜLÖP DEZSŐ ALPÁR

• Októberben-novemberben még az emlékezés befelé forduló időszakát éltük. Szomorú szívvel, gyászosan jártuk végig az utat kegyeletünket leróva Aradtól Budapesten át Déva váráig, s közben egy-egy temetőben is meg-megpihentünk.

Aztán amint hazaértünk, új útra indultunk az advent gyertyalángjai által vezérelve, hiszen ünnepre való készülésünk kívül és belül, a láthatókban és láthatatlanokban egyaránt zajlott, s a születésben egyre inkább reménykedve vártuk a Megváltó érkezését. A lelki Betlehem útja volt ez, ami örömről szól, és boldogságról regél. A család békéje és a gyermekek öröme tölti be a tereket. Ez az a pillanat, amikor egyetlen lélek sem marad ajándék nélkül, hiszen vagy a fa alatt találja azt szépen csomagolva, vagy az adakozás örömeinek örvendhet, vagy egyszerűen átérezheti, hogy itt és most evangéliumról, azaz örömmüzenetről van szó. Mindenképpen kizárólag gazdagodni lehet karácsonyban.

A napkeleti bölcsek ajándékai ünnepélyes főhajtással kerültek a jászolbölcső elé, a pásztorok egymás szavába vágva elmondták, hogy miként ijedtek meg az angyaltól, mi volt az üzenet, s aztán mit is énekelt az angyali kórus. Mindenki jött, látott és győzött – tehát megbékélten, boldogan térhetett haza otthonába, a mindennapi munkájához, hiszen „látta szemem üdvösségedet” (Lk 2,30).

Lehet mindezt csendben? Hát nem fejezheti ki hangosan az örömet az ember? Vajon némán szavaljon a gyermek? Suttogva énekeljük a Mennyből az angyalt? És sorolhatnánk hosszan, hogy miért jó és szép hangosan ünnepelni a Megváltó születését.

A Megváltó születéséhez hasonlóan az esztendő fordulását, az idő újjászületését is bátran, hangosan szeretjük köszönteni. Dirren-durran az ég szilveszter éjszakáján, pezsgővel kezében öleli keblére felebarátját az ember, midőn boldog új évet kíván neki.

Szép emlékek mindezek, ugye, kedves Olvasó! Mert ez a sok hangosság, társaság, önfelelt ünneplés egyszerűen csak emlék maradt mindannyiunk számára. Tán egy évvel korábban, amikor a 2020. esztendőt kezdtük el, még sok szép tervünk volt, amelyet mind meg szeretünk volna valósítani, és fogadalmakat tettünk. Egyszerűen az Isten adta életet élveztük úgy, mint az imént leírtam. De az elmúlt esztendő, mint hideg vizes lepedő a lázas testhőmérsékletét: szinte mindent felülírt és átértékelt – megváltoztatott.

És mi, ez elmúlt esztendőt megélt emberekként mindenféle vélt vagy valós szabadságunk ellenére is úgy érezhettük magunkat, mintha gúzsba lennének kötve – fogolyként, rabként a saját szabad életünkben. Nemcsak jelképesen, de a szó szoros értelmében is szobafogságra jutottunk (különösen a tömbházak lakói). Lehangelő még csak az emléke is e szomorú tapasztalatnak. Mert annyi szép reménységünk, vágyunk és fogadalmunk semmivé lett a vírusjárvány következtében bevezetett megszorító intézkedések miatt.

Még ott is, ahol a végső menedéket remélné sok ember, a hit megélésében is kudarcot vallottunk. Tavasszal, az örök élet ünnepén még a pánikhangulat hatása alatt hirtelenjében elfogadtuk, hogy az istentisztelethez hasonlóan az úrvacsorai szertatásunk is átalakul, s virtuálissá válik. Mintha egy másfajta

misztériumát is felfedezhettük volna e szertartásnak: a magánjelleget, az intimitását, amikor főpásztori üzenet alapján ugyan, de családjaink zárt közösségében éltünk a kenyérral és a borral. Úgy hittük, az egyszerű kivétel fölött szemet hunyhatunk, a vis maior kényszere néha megköt – fogadtuk el a gondolatot. De következett a pünkösöd, a hálaadás, s még karácsonykor sem szűnt meg egészen a kényszer. Még jó, hogy ha egymás mosolyát nem is láthatjuk az arcot takaró maszk alatt, legalább a szemét láthatjuk a velünk szemben állónak, midőn elveszi a kenyeret tálcánkról.

Őseink szívük szeretetét, lelki és anyagi kincsüket egyaránt azokba az úrvacsorai kelyhekbe öntötték, amelyekre büszkék vagyunk egyházszerre. Függetlenül a készítés korától, a felhasznált anyagtól, az ötvösmunkától, díszítéstől, ezek a kelyhek mind felbecsülhetetlenek számunkra. Amikor azokból vesszük az úrvacsorát, akkor abban az egység, az összetartozás van benne. Az ősekkel, az ő hitükkel való egybeolvadás, a Jézus tanításához való ragaszkodás – mindezt átérezzük, midőn hittel teljesen emeljük a kelyhet ajkunkhoz.

Erre pedig, az úrvacsorával való élésre a tavaly nem maradt más lehetőségünk, csupán a „kicsi pohár”. Hiszen ebbe is ugyanabból a kancsóból töltöttük a bort, együtt fogyasztottuk, ugyanannak a Jézusnak az emlékezetére és ugyanaz az ősi szertartásunk alapján, de mégis... valami kimaradt belőle, amit pótolni talán csak az a tudat képes – ideig-óráig –, hogy mindez a világjárvány kényszere miatt történt, de hamarosan – remélhetőleg már a legközelebbi ünnepi alkalommal – visszatérhetünk a megszokott ősi szertartásgyakorlásunkhoz.

Ez a hiányérzet, amely szinte egész évben elkísért bennünket a tavaly – legalábbis márciustól errefelé –, sokunkban egyfajta ellenséges magatartássá növekedett. Amiatt, hogy az életünk rendkívül megváltozott, és korlátok közé kényszerültünk, mindenképpen bűnbakokat kerestünk. Ki a hibás mindezt? Válaszként sokan mutogattak ujjal (akár éppen ökölrel) a különböző kormányzó testületek felé. A miniszterek, miniszterelnökök, államelnökök, operatív tanácsok mind-mind hibásakká lettek nyilvánítva. Megannyi konteóelmélet született, hogy ki és miért szabadította ránk e vírust, vagy ki és mennyit nyer majd általa. Az emberek céltáblákat kerestek-gyártottak, hogy a dühüket azokon kitölthessék, a bennük felgyülemelő feszültséget levezessék. Mert ez az egész helyzet bizony bőven keltett feszültséget egyénben és társadalomban egyaránt.

Csakhogy nekünk, magyar unitáriusoknak – ha szabad így fogalmaznom – több eszünk kéne legyen, s e több ész erősebb hitet is biztosíthat számunkra. Mert mi, unitáriusok nem hagyjuk abba az ünneplést a karácsonyi ünnepkör befejeztével, a vízkereszttel,

hanem január 13-a körül is ünnepelünk. És nem csak afféle születésnapot, hogy az 1568-as tordai országgyűlés határozatától számíthatjuk egyházunk létét, hanem valami sokkal komolyabbat, egyetemesebbet ünnepelhetünk: a vallásszabadságot.

A vallásszabadság figyelembe helyezése, megünneplése pedig nagyon fontos a tordai országgyűlés történelmi pillanatától függetlenül, mert maga a szabadság eszméje elválaszthatatlan a türelem gyakorlásától. Valaki akkor és addig lehet szabad, míg mások vele szemben türelmet gyakorolnak. Mihelyt pedig a türelem elfogy (most ne elemezzük, hogy miért fogy el), a szabadság medre szűkül.

A szabadság tehát türelmet feltételez, a türelem pedig a megértésre, elfogadásra, utóvégtül a jézusi felebarát iránti szeretetparancsolatra épülhet fel. És mindez kölcsönösséget követel. A 452 éves határozat szellemében a szuperintendensek, a prédikátorok és a közösség egymást megbecsülve, egymással szemben türelmet gyakorolva kell ki-ki a maga szabadságát megélje. Így lehet a hit Isten ajándéka.

Am elég kár volna, s a világ általa rendkívül szegényedne, ha a szabadság és türelem egymással így összefonódva kizárólag a templomok falai közé szorulna, s csak a szószéken elhangzott „igére” értelmeznénk ezeket.

Mert a szabadság, ha nem volt jelen a mindennapok való világában, akkor sokan harcoltak, éltek-haltak érte, s vállalták az áldozatot, hogy kivívják. Hála nekik, ma bátran mondhatjuk, hogy szabad világot élünk. Csakhogy a türelmet s annak gyakorlását a felebaráti szeretet jegyében, úgy tűnik, bent felejtettük a templom falai között. Arra büszkék voltunk és vagyunk, hogy „ti a szabadságra vagytok elhívva”, de Pál apostol intését a maga egészében kell olvassuk, értsük és megéljük. Az apostol pedig úgy folytatja, hogy: „csak a szabadság nehogy ürügy legyen a testnek, hanem szeretetben szolgáljatok egymásnak” (Gal 5,13).

Mindannyiunk számára szomorú, hogy a tavalyi év jó részében a szabadságunk, jogaink némiképp korlátozva voltak. Az pedig még szomorúbb, hogy az esztendő megújulásával – bár reméltük – nem szűnnek a megszorítások. De a mi mennyei Atyánk megáldott bennünket értelemmel és szívvel, türelemmel és hittel. Talán megértjük, hogy most olyan időt élünk, amikor nagyobb szükség van a türelemre, mint a szabadságra. Amennyiben az egymás iránti szeretet arra vezet minket, hogy türelmesen betartsuk a javasolt intézkedéseket, remélhetjük és hihetjük, hogy hamarabb visszaáll a szabadságunk is. Egymásra vigyázunk, mondják a szakemberek, hogy a fertőzésláncok megszakadjanak. Egymásra pedig úgy vigyázhatunk, hogy a saját egészségünket megtartjuk.

Vágyakozni, tervezgetni most is lehet, annak ellenére, hogy ez év elején is a világjárvány égisze alatt

élünk. Mert előbb-utóbb (reméljük: előbb) sikerül megfékezni a vírust. Isten áldásában és gondviselő szeretetében ekképpen bízunk! De hadd maradjon tanúságképpen mindannyiunkban a tudat, hogy nemcsak a templomok megszentelt terében van szük-

ség egymás iránti szeretetre, türelemre, megértésre, hanem abban a végtelen templomban is, amit világnak nevezünk.

Adjon az Isten boldogabb, békésebb, nyugodtabb, egészségesebb új esztendőt mindannyiunknak!

Ámdénrossz

BALÁZSI DÉNES

• Nem sumér, nem valami asszír-babilóniai uralkodó neve rejtőzik a címbeli betűhalmaz mögött, ez az én Mikulást és karácsonyt váró gyermekkorom szöveg-töredék- emléke, amelyet napjaink egész földet megrengető talajmozgásai (Covid-19) hoztak felszínre. A betűszó megfejtéséhez nem szükséges semmilyen antikvitásban vagy az etimológiában való akadémiai otthonosság, csupán Mári nagyanyám képére kell klikkelnem, és a homályba vesző emlékeim képernyőjén élő-elevenen jön elő az öreganyám intő keze:

– Dénkó, ide figyelj, ha ezt nem tanulod meg, és nem leszel jó gyermek, akkor az angyal semmit nem hoz neked!

Álomba szenderített a versike skandalható ritmusa, amelyet nannyo a hajdani mestere diktálta tempó szerint egyenes adásban töltött be a fülembel-lelkembe, s én zengtem vele a boldog, jó gyermek rendületlen hitével:

„Megjöttaszép karácsony, / Aranyozott kisszánon,
Hoztadót magyarót, / Jógyermeknek nekvalót, /
Ámdénrossz nemleszek, / Meténmindég úgyteszek, /
Hogyszüleim mongyák, / Siskolába tanicsák!”

Az angyalvárás és az angyaljárás nem hétköznapi témám. Életemnek egy külön fejezete, átléptem a gyermekkorból, helyesebben: felléptem a felnőttkorba. Nem szeretném sem túlmítizálni, sem elprofani-zálni. Majd máskor és máshol beszélni fogok erről.

Alig gyógyultam ki az aprószentekelés-kori versmondási lázamból karácsony negyednapján. „Aprószentek SzenDávid/ Éljenmaga sokáig...”, mondtam, és a háziak életét nyújtogattam. Túléltem mégis ezt a napot, amikor nem a heródesi gyermekgyilkosság pokoli aljassága foglalkoztatta fantáziámat, hanem az, hogy a köszöntő, versmondó legénykéek rímes szoknya- s nadrágorozó teljesítményét miért csak aprópénzzel honorálják a háziak.

– Nem lehetnének egy kicsit bőkezübbek ilyenkor?

Nem magyarázta volt meg Nannyo, hogy a versbeli „adatok egy tákot, hanem egy petákot” (ták: láb- bel javításhoz szükséges bőr vagy talpdarab, peták: fából készült legkisebb értékű váltópénz az ökeme gyermekkor előtti időkben valamilyen fokú értéket,

segítséget jelentett) részt nem szó szerint értik manapság sem, akik szokásosan karitatív cselekedetet akarnak gyakorolni a házaló gyermekek javára, csak ez a szokás.

A szilveszteri éjféli harangozás és a kivilágított templomtoronyban megjelenő bátor legény falunépet köszöntő rigmusa és az összegyűlteket lelkes „Isten, áldd meg...” fohászat követő tiltott „maroknyi szé- kely...” könnyeket fakasztó hatása mélyen megrázott. Az új reggelen nem csillapodtam, míg nannyo meg nem próbálta kielégíteni érdeklődésemet.

– Mi az, hogy újesztendő napja? Nem értem, hogy a mai nap miért másabb, mint az, ami a tegnap letelt? – gyötörtem kérdéseimmel a környezetemben élőket.

Nannyo, mint szokása volt, mindig az élete valamelyik oda illő eseményének mesélésével válaszolt. Azzal kezdte, hogy: „amikor a Fogaras melletti Sárkányban, az állami uradalomban béresek voltak, a rátarti Ábris, az udvarbíró újév reggelén megkérdezte a nyelves Anniskát, a szakácsnét:

– Mit főztél, Anniska?

– Köménycibrét, Ábriska.

Jött is erre cifra szavakkal az értékelés Ábris szája- ból!

Az én Dani férjem-uram es belétódott:

– Ma van újév napja, / nekem nem kell hagyma, /
egy meg a gazda, / aki nekem adja!

Nekem sem fontak a számért, nem álltam meg, hogy belé ne vartyogjak:

– Hej, új esztendő, lyukas kendő... Vár rejánk a kö-
dös üdő?

Anniska rám ripakodott:

– Ne tátsd itt a szád, lóduj, s hozd ki a bütyköst a
kisüstivel, hogy dugják már bé a szolgálak a szájukat
reggelibe, hadd derüljön egy kicsit az üdő!

Az új esztendeji jókivángatásba belézendített az udvarbíró kocsisa:

– Hozd el Isten újesztendő szombatját, / Köszönjem
meg jó gazdámnak jóságát. / Köményleves, káposzta-
lé, megbocsáss, / Mert mi ketten sokat húztuk az igát!

Az úrihintó kocsisa es odavetődött, s nem állta meg, hogy rá ne tromfoljon:

– Béres legény, jól megrakd a szekered, / Villa nyele
böködi a tenyered, / Minél jobban böködi a tenyered,
/ Annál jobban rakd meg a szekered!

Kisbéres Marciból mint egy sóhaj, bugyborékkolt fel
az ének:

– Béres vagyok, béres, / béresnek szegődtem, / Hej,
itt az újesztendő, / jön a szekér értem.

Hej, kis unokám, akkor olyan világ volt!”

– Hagyja már, anyám – szakította félbe nanyóm
régmúlt idők idézését édesanyám. De nanyó csak
folytatta:

– Emlékszel-e, Dénkó fiam, amikor egy tavaszi reg-
gelen azt mondtam neked, hogy ma velem jössz szán-
tani, s te leszel a cimborám! Borozdolni fogunk, s te
jársz az ekefogat előtt, hogy az ökrök megtartsák az
irányt. Azt fogadtad, hogy jó cselédem leszel azon a
napon.

Béres, cseléd, szolga, cimborá... ismeretlen fogal-
mak, amelyeket gyermekkorom sem töltött meg mind
tartalommal. Több évtized kellett ahhoz, hogy köte-
lességemnek érezve utánanézzek az egykor üres vagy
homályos értelmű szavak jelentésének.

Megtudtam, hogy a nagyanyámtól hallott énekek
szolgadalok. Akiktől örököltük ezt a kincset, azok ura-
dalmi cselédek voltak, akiknek az alkalmazása egy
esztendőre szólt.

„Cseléd: aki kikötött bérért mezőgazdasági vagy
háztartási munkára egész évre elszegődik. A cseléd-
ség lehetett egy egész életen, generációkon át tartó
állapot (uradalmi cselédek, béresek), de korlátozódha-
tott a házasság előtti fiatal évekre, a létalap megte-
remtéséhez szükséges időszakos munka (szobalány)
idejére. (Lásd: Magyar Néprajzi Lexikon I.)

Szolgálati helyemen, a Fehér-Nyikó vidékén ma-
gam is gyűjtöttem szakmai tapasztalatszerzés céljá-
ból szellemi és tárgyi néprajzi anyagot. Meg akartam
ismerni és mással is ismertetni azt a társadalmi-lelki
környezetet, amelyben született és élt Tamási Áron,
nagy székely írónk. A tanulmányozott személy, a
Nyikómalomfalván született Piros Imre 14 évesen
úgy élt a Felső-Nyikó havasi környezetében, mint
Ábel a rengetegben.

„Újesztendő napján fejeződött be a régi, és megej-
tették az elszámolást, a kifizetést, s kezdődött az új
szolgálati év. A tehetősebb gazdáknak is az volt a fel-
fogása, hogy a fiúkból akkor lesznek jó gazdaembe-
rek, ha módosabb szomszéd falusi gazdáknál tanulják
meg a gazdálkodást. Így Farcádon, Sükőben, Székely-
szentmiklóson, Kobátfalván és Farkaslakán kerestek
szolgálati helyet a jövőbeli gazdák, a legények, és a
leányokat elvitték és elszegődítették szolgálónak a
szász városokba vagy az iparosodott, polgárosodott
magyar helységekre, mert itt tudták elsajátítani az
erdélyi konyha titkait, és itt kereshették meg közben a
stafírunjukhoz szükséges dolgok árát is. Piros Imre
két évig szolgált Fancsali Tamás gazdánál. Megegye-

zett fizetése 800 lej és egy bárány volt. Kapott még
teljes ruházatot: 2 inget, 2 gatyát, 1 pár bakancsot, 1
posztóujjast, 1 nadrágot, 1 kalapot, 1 lájbit (mellényt).

Nem a család asztalánál evett a szolga, hanem a
gazdának egy nevelt leányocskájával együtt a főző-
kályha mellett fogyasztották el a porciójukat. A falu-
ban a konyhában volt a szolga fekhelye, télen a pajta
melletti (vagy azzal egybeépített) havasi kunyhóban
lakott a cseléd.” (Balácsi Dénes: Szolgák, szolgálók, in
Az élet íze, Néprajzi gyűjtések, közlések, Hargita Megyei
Hagyományörzési Forrásközpont, Székelyudvarhely,
2016. 46–65.)

No, de kanyarodjunk vissza Piros Imrétől gyer-
mekkoromhoz! Gyermekként tudtam, hogy a járomba
fogott marhák előtt járó fiú a cimborá, különösen
borozdoláskor (új, kezdő barázda vagy befejező, szegő
barázdahúzásakor) volt rá nagy szükség. A Homoródok
mentén használtuk a barátom szó szinonimájaként
is: jó barátom, jó cimborám, aki rajtam, aki nekem se-
gít. A Fehér-Nyikó mentén a cimborabíró a faluközös-
ség állattartó gazdái társulásának választott vezető-
je, aki az állatok legeltetési szezonjában előjárói teen-
dőket látott el.

Benedek Elek székely író 1921-beni hazatelepedése
után Kisbaconban *Cimborá* néven ifjúsági lapot szer-
kesztet az erdélyi magyar kalákásoknak, ahogyan ne-
vezték magukat a Benedek Elek köré csoportosuló
írók. A későbbiek során Elek apó lapja, a *Cimborá* ér-
telmezésem szerint a gyermekek önzetlen barátja lett.

Az éjféli harangzúgásos, nemzeti imás, a világba
kiáltott jajunk, covidos griffekkel stresszelt agyunk
nagymosásán túli éjszakánk után ránk rikkant az új
nap reggele, és Jézus, a szolgák szolgája ránk köszönt:
„Akiknek sokat adtak, attól sokat várnak, és akire so-
kat bíztak, attól többet kérnek számon” (Lk 12,41–48).

Megismétlem a nagyanyámtól tanult angyalváró
rigmust: Ám de én rossz nem leszek az új évben sem!

(Dr. Kós Károly arra figyelmeztetett néprajzi tár-
gyú dolgozataim szerkesztésének megbeszélésekor,

Cselédlány 1930-ból – Fortepan

hogy a tárgykör szakirodalmának alapos áttanulmányozása nélkül ne induljunk el „feltalálni a spanyolviaszat”. Ha érdekli a téma az olvasót, ajánlhatom a következőket a témában való bővebb tájékozódás érdekében:

Egyed Ákos: *Falu, város, civilizáció*, Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1981. 240.

Ráduly János: *Mikor a szolgának telik esztendeje (A kibédi szolgák életéből)*, Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1987. 12.

Oláh Sándor: Egy társadalmi gyakorlat eltérő értelmezései. Városon szolgáló homoródalmásiai emlé-

kezései. In *A Homoród füzes partján. Dolgozatok a Székelyföld és a Szászföld határvidékéről*, szerk. Cseke Péter és Hála József, Pro-Print Könyvkiadó, Csíkszereda, 2000. 149–163.

Magyar Néprajzi Lexikon, V. kötet, szerk. Ortutay Gyula, Akadémiai kiadó, Budapest, 1982. 76–77.

Magyar Néprajzi Lexikon, I. kötet, főszerk. Ortutay Gyula, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1977. 479.

Balázs Dénes: Szolgák, szolgálók. In *Az élet íze. Néprajzi gyűjtések, közlések*, Hargita Megyei Hagyományörzési Forrásközpont, Székelyudvarhely, 2016. 46–65.)

Hogyan írjuk helyesen?

Boldog új év

Amint korábban arról volt szó, az ünnepek és jeles napok nevét kis kezdőbetűvel írjuk, és bár január elseje vagy az aznap beköszöntő új esztendő nem tekinthető egyik említett kategóriának sem, egyre terjed a nagybetűs írásmód (már főleg, ami az utóbbit illeti). A jókívánásokban és ünnepi szövegekben sokszor előfordul az új év és az újév, látszólag egymás szinonimáiként. De figyeljünk oda, mert van jelentésbeli különbség: az újév kizárólag január elsejét jelenti, míg az új év a soron következő esztendőt. Nagyon nem mindegy, hogy látogatásunkat az újévre ígérjük, vagy az új évre... Ha elfogadjuk, hogy a szónak ereje van, akkor figyeljünk oda, írott szövegünkben mit kívánunk ismerőseinknek, boldog újévet vagy új évet.

Az írott sajtóban, hirdetésekben sokszor találkozhatunk a boldog új évet kívánok/kívánunk mon-

dat rövidítésével. Előfordul sokféle alakban (pl. B. U. É. K., BÚÉK, búék, b. ú. é. k., Búék, B. ú. é. k. stb.), de vajon tudjuk-e, hogyan is kell rövidíteni egy ilyen mondatot? Anélkül, hogy a különböző rövidítések és az úgynevezett mozaikszók szövevényes világáról értekeznénk, tárgyaljuk most ezt az egy esetet. A boldog új évre vonatkozó kívánásunk rövidítése egy mondatot takar, amely azonban szigorúan a rövidítésére értve (!) elveszítette mondatjellegét, és a hivatalosan elfogadott írásmódja egészen a legutóbbi helyesírási szabályzatig a b. ú. é. k. volt, mivel a mondat elemei kisbetűsek voltak, „üldözték” a BÚÉK vagy B. Ú. É. K. írásmódot.

2015 óta azonban, ha írásban (legfőképpen, ha hivatali levelezésben vagy faliújságban) kívánunk boldog új esztendőt, szorítkozzunk az akkor elfogadott BÚÉK formára.

DÉNES GABRIELLA

„A humor Isten ajándéka” (Báró József)

Pásztorolás magas fokon

Az Egyházi Képviselő Tanács legutóbbi, novemberi virtuális ülésén, miközben a tagok várták, hogy mindenki bekapcsolódjon, adomázni kezdtek a lelkészi tevékenységről. Ezekből válogattunk az Olvasók derülésére.

Az egyszeri juhász elindult a kocsmából hazafelé, s az úton szembetalálkozott a lelkésszel. Pityókos állapotban leledzett már, ezért kedélyesen megszólította a lelkészt:

– Adjon az Isten jó estét, tiszteletes! Igynék pertut, mert egy foglalkozásunk van! Maga lelki-, én juhásztor vagyok!

*

Egy Keresztúr körüli lelkésszel és a település pásztorával is hasonló történt. A pásztor igen barátságos állapotában volt, s tegeződést ajánlott a lelkésznek, mondván:

– Tiszteletes úr, mi mind a ketten hasonló területen dolgozunk. Humán szakosak vagyunk, mert nagy emberség kell a munkánkhoz!

*

Egy harmadik pásztor még tovább ment: elmondta ugyanis a lelkészének, hogy bár hasonló a foglalkozásuk, hisz mind a ketten pásztorok, neki, vagyis az állatok pásztorának több a felelőssége, mint a lelkek pásztorának.

*

A negyedik pásztor híjával volt a fejfedőnek, ezért a lelkészhez fordult:

– Adjon nekem, tiszteletes, egy kalapot, úgy látom, a fejünk egyforma!

A lelkész erre megjegyezte:

– Az lehet, hogy a fejünk kerülete egyforma, de azt igen remélem, hogy ami benne van, az már nem!

(U. K.)

„Isten mindig ott van az ember mellett”

A Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerületében 2020. november 7-én összeült a tisztújító közgyűlés, amely megválasztotta az egyházkerület elnökségének tisztségviselőit, az egyházkerületi és főhatósági testületek tagjait. Kriza János lelkészt, az újonnan megválasztott püspöki helynököt a médiareferens kérdezte.

• Mi vagy ki indította el a lelkészi pályán? Honnan jön és hová tart?

Nem könnyű erre a kérdésre válaszolni, egyrészt mert nagyon összetett a válasz, másrészt pedig úgy érzem, hogy az emlékek mindig „megszépülnek”, a régi motívációk pedig egyszerűsödnek, ahogy telik az idő. De megpróbálom...

1972-ben születtem Nagyváradon, és a családi hagyományként édesapám vallása után unitáriusnak kereszteltek. Néhai apai nagyapám családja torockói származású volt, és bár nagyapám már Szászsebesen született, és sosem élt Torockón, mégis mindig torockóinak vallotta magát. Akárcsak származásához, unitárius vallásához is híven ragaszkodott, és nagyanyám, aki nagyváradai lévén erős református öntudattal rendelkezett, ezt tiszteletben tartotta. Amikor apám született, addig járt és keresett, amíg unitárius lelkészt nem talált, aki apámat megkeresztelje, pedig nagyon sok református lelkész volt a környéken, unitárius pedig egy sem. (Ezt azért tartottam fontosnak megemlíteni, mert nagyanyám toleráns vallásosságának nagy szerepe volt a lelkészi pályaválasztásomban.)

Nagyváradon az unitáriusok létszáma eltörpül a más „nagy” felekezetek létszáma mellett. Születésemkor a nagyváradai gyülekezet még saját irodával és istentiszteleti hellyel sem rendelkezett, evangélikus testvéreink biztosították (mint sok más helyen) saját gyülekezeti termükben az unitárius istentiszteletek és szertartások megtartásának lehetőségét. Csak néhány évvel később, Boda József unitárius lelkész áldozatos munkájának és az unitárius hívek gyűjtésének

eredményeképpen lett saját imaháza a nagyváradai unitárius közösségnek. A szórványlét talán mindig jobban összekovácsolja a közösséget, hiszen a „kicsi” és a „kevés” is nagyon fontossá válik. Szüleim és nagyszüleim az akkori nehéz időszak ellenére, gyakran vittek templomba, részt vettem a vallásórákon, egyházi ünnepélyeken, segítettem az imaház körül, istentiszteleti meghívókat kézbesítettem stb., és lelkészünk mindent megtett, hogy jól érezzük magunkat.

Konfirmálásom után sem maradtam el a templomból, és lévén a közösség kicsi, szinte minden tagját ismertem, mondhatom úgy is, otthon éreztem magam a gyülekezetben.

Nagyanyámmal is sokat beszélgettem a vallásról, ő még ahhoz a nemzedékhez tartozott, aki rendszeresen olvasta a Bibliát, és amit a legnehezebb elmondani/leírni, hogy érthető legyen, a vallás megélése szempontjából az ő életpéldája számomra meghatározó volt, az ő életén keresztül tapasztaltam és éltem meg igazán, hogy a hit, a reménység és az imádság mennyi „csodát” ad az embernek, amit csak Istentől és Istenben lehet megtapasztalni. Valamint azt, hogy a hit akkor értékes igazán, ha az ember életében látszatja is van, nemcsak vallja, hanem meg is éli (és ez meg is látszik rajta), hogy az élet minden gondja mellett és ellenére tele van örömmel. Hogy az imádságra mindig van válasz, igaz, nem mindig akkor, amikor mi várjuk... és Isten mindig ott van az ember mellett.

Valamikor tizenhét éves koromban gondolkodtam el először azon, hogy a lelkészi pályát választom. De ez még nem tudatosult ak-

kor, könnyebb és egyszerűbb volt mérnöknek készülni, csak 1990 januárjában, a nagy szabadság eufóriájában döntöttem el véglegesen – sokak meglepetésére, sőt nem túlzok, ha azt írom, hogy jó értelemben vett megrökönyödésére –, hogy a teológiára felvételizem.

Szüleim mindenben támogattak, néhai lelkészem, Boda József örömmel segített felkészülni, sokat foglalkozott velem, sőt, az egyházi énekeket is megtanította nekem, akik ismerik az énektehetségem, csak azok tudják, hogy ez milyen óriási feladat volt. 1990-ben pedig felvételt nyertem az első évfolyamra... ez volt a mi és kik... és innen indultam.

Hová, merre tartok? Erre a kérdésre nehezebb válaszolni. Mindig bíztam az Gondviselő segítségével, amikor keresztúthoz érkezett életem, és választási lehetőségem adódott, és volt, amikor csak az utat kellett követnem.

1995-ben befejeztem teológiai tanulmányaimat, '95–96-ban kolozsvár-monostori segédlelkész, 1997-től a püspöki hivatalban egyházi nyomda- és kiadóvezető, valamint Kide és a hozzá tartozó szórványok, Dés, Beszterce szórványlelkésze voltam. 1999-ben szenteltek lelkésszé a vargyasi zsinaton.

Szép szolgálati évek voltak, nagyon hálás vagyok a szórványnak, sok mindenre megtanított a szolgálat. Sokat utaztam, volt, hogy karácsonykor a hóban én voltam az első nyom a Kidébe vezető úton. Mindig szeretettel gondolok vissza egykori híveimre, akik a szórvány „magányában” is büszkén vállalták hitüket, és mindent megtettek, hogy megtartsák örökségüket és hagyományaikat.

2003-ban házasodtam, feleségem szintén felszentelt lelkész, napjainkban egyetemi tanárként és klinikai szakpszichológusként dolgozik. Egy általános iskolás gyermekünk van.

2004-ben családi okok miatt költöztem Magyarországra, Miskolcra. 2004-től 2012-ig nem voltam egyházi állományban, világi pályán dolgoztam, de folyamatosan végeztem lelkészi szolgáltatókat egyházam és kollegáim felkérésére. 2012–2015 között a Miskolci Egyetem marketing szakán mestert fokozatot (MSc) és okleveles közgazdász szakképzettséget szereztem.

Mivel lelkészi pályafutásom alatt főleg szórványlelkészi munkát végeztem, ezért vállaltam el 2012-től az Északmagyarországi Unitárius Szórványegyházközség lelkészi állását helyettesítőként. 2019-től Bálint Benczédi Ferenc püspök úr kinevezett a szórványgyülekezet rendes lelkészének. Erre tartok, lelkészként pásztorolom a rám bízottakat, és néhai nagyváradi lelkészem példáját követve a gondviselő Isten segítségével igyekszem építeni gyülekezetemet, hogy mi is, ha eljön az idő, saját imaházunkban adjunk hálát egy Istenünknek a megtartásáért.

• Melyik az a bibliai vers, történet, ami a legtöbbször eszébe jut akár nehéz, akár örömteli pillanatokban?

Két ilyen bibliai vers is van, a Mt 16,24-et – „Akkor Jézus ezt mondta tanítványainak: Ha valaki énutánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel a keresztyét, és kövessen engem!” – András György lelkész, ny. előadó-tanácsos olvasta fel „útravalóként” megáldásomkor, a Mt 25,21-et – „Jól van, jó és hű szolgám, a kevésen hű voltál, sokat

bízok rád ezután, jöjj, és osztozz urad örömeiben!” – pedig néhai Szabó Árpád püspök idézte, amikor átadta lelkészi okleveletem.

Mindkét vers fontos számomra, az első figyelmeztet, hogy a jézusi tanítványság mentség nélküli teljes elkötelezettséget jelent (az én helyett, mindig az ő [Isten] és a mi [közösség] a fontosabb), a második pedig biztat, hogy a tanítványi hivatás olyan ajándék, amit az embernek mindig munkálnia kell jó cselekedeteivel és szeretetével, a tanítványnak el kell végeznie feladatát. (A versről jutott eszembe

Szabó Lőrinc *Semmiért egészen* című verse... „Hogy rettenetes, elhiszem, / De így igaz. / Ha szeretsz, életed legyen / Öngyilkosság, vagy majdnem az.”)

• Erdélyiként hogyan tudott beilleszkedni az anyaországba, voltak-e kihívások? Mi az, ami a legjobban hiányzik „ittthonról”? Nagyváradiként közel laktam az anyaország határához, családlátogatás címén két évente látogathattam budapesti nagynénémet, ugyanakkor az anyaországi rádió- és televízióadások is elérhetőek voltak számomra. Mindez azt jelentette, hogy szinte ugyanazon az ismeretanyagon „szocializálódtam”, mint anyaországbeli kortársaim (emiatt teológus éveimben székely évfolyamtársaim viccesen sokszor becéztek „nyugatinak”).

1990-től közvetlen családtagjaim is Magyarországon éltek, őket

is gyakran látogattam, ezért átköltözésemtől számomra nem jelentett nagy kihívást a beilleszkedés.

Ugyanakkor ezzel kapcsolatban minden magyarázat és tanítás igénye nélkül egy régi történetet osztanék meg:

„Egyszer régen egy városi piac kapujánál üldögélt egy öregember. Láta, ki jön be, ki megy ki, mindent tudott az ott lakók életéről. Történt egyszer, hogy arra jött egy fiatalember, egy ifjú vándor, és megkérdezte az öreget: – Mondd, apóka, milyen emberek élnek itt,

ebben a városban? Az öreg hümmögött valamit, majd visszakérdezett: – Miért szeretnéd tudni? – Hát azért – felelte az ember –, mert az eddigi otthonomból el kellett jönnöm, jobb hazát keresek. Ott mindenki kapzsi volt, fősvény, kicsinyes és önző. Jóság helyett csak azt lesték, hol árthatnának

könnyen a másikkal. Az öreg homlokán összeszaladtak a ráncok: – Hajjaj, édes fiam, itt sem jobb a helyzet, az emberek itt is ugyanolyanok. Menj hát békével.

Pár nap múlva ismét egy vándor állt meg az öreg előtt. Beszélgetésbe elegyedtek, és megkérdezte a vándor: – Mondd, milyen emberek élnek itt? Az öreg visszakérdezett: – Miért akarod tudni? – Hát csak azért, mert a szülővárosomból el kellett jönnöm, amit nagyon sajnálok. Csupa kedves, szorgalmas, derék ember élt ott, visszavágyik a szívem, hasonló jó embereket keresek ott, ahol letelepednék. Az öreg arca felderült: – Nézz körül itt, fiam, ennek a városnak a lakói pont ilyenek.

Az öreg mellett régóta üldögélni szokott egy koldus, aki, miután elment a fiatalember, haragosan ráförmedt: – Már hogy hazudhatsz a vándoroknak? Az egyiknek azt

mondod, rossz emberek élnek itt, a másíknak meg azt, hogy jók? Hol itt az igazság? – Nézd, barátom, szíolt az öreg: minden ember a szíve tükrén át nézi a többít, csak azt látja, ami ott bent van. Így aztán a színtiszta igazat mondtam mindkettőjüknek.”

Ami a legjobban híányzik, azok az otthon maradt barátáim. Azok az emberek, akikkel olyan régen ismerjük egymást, hogy egymás társaságában, egy pohár borral kezünkben szinte szavak nélkül is jól elbeszélgetünk. Valamint néha híányzik szerettem sírja a nagyváradi temetőben, ahol olyan jó hallgatni a csendet...

• **Mesélne arról, hogy mit jelent unitáriusként a Kriza nevet viselni?**

Egyszerre megtisztelő és felelősségteljes, hiszen nevem hordozza felmenőim érdemeit vagy esetleges kudarcait is, és akkor is „minősít” valamilyen formában, ha én nem járultam hozzá egyikhez sem. Én nagyon büszke vagyok származásomra, nevemre, vallásomra és őseimre!

Talán egy kicsit nehezebb, ha az embernek ismert felmenői vannak, hiszen a mondás szerint is a nagy fa árnyékában a fű sem nő. Néha előfordul, hogy életem csekély és viszonylagos eredményeit a nevemhez kapcsolják, azt gondolják, hogy engem már pusztán a nevem arra predesztinált, hogy nekem kiváltságaim legyenek. Nem szoktam magyarázkodni, a gondolat szabad, ugyanakkor nagyon igyekszem, hogy életemmel és munkámmal értéket tudjak felmutatni, és nem a nevem miatt, hanem mert a jézusi tanítás követőjeként ez emberi hivatásom és élelcéom.

• **Mikor és hogyan született meg a döntés, hogy megpályázza a püspöki helynöki tisztséget? Mi az, amit a leköszönő, nyugalomban vonult püspöki helynöktől tanult?**

2018 júniusában Kászoni-Kövendi József lelkésztestvérem nyugdíjba vonult a budapesti lelkészi állásból. A kibúcsúzó istentisztelet előtt lelkésztársaimmal beszélgettünk elképzeléseinkről és jövőbeli terveinkről. E beszélgetés közben született meg bennem a gondolat... Elmondtam terveimet és szándékomat a jelenlevő egyházkerületi lelkésztársaimnak és megkérdeztem véleményüket, ők meghallgattak és biztattak. Támogatásuk erősítette meg pályázatomat.

Kászoni-Kövendi József püspöki helynök számomra barát és példakép. Példakép azért, mert értékrendjét a jézusi tanítás alapján következetesen megtartotta, a folyamatos képzés, tanulás révén és megújulási törekvéseiben is hű tudott maradni unitárius egyháza hagyományához, vallotta, hogy „de mindent vizsgáljatok meg: a jót tartsátok meg” (1Thesz 5,21). Ezt tanultam tőle, és ezen hagyományt kívánom folytatni.

• **Milyen tervei, céljai vannak, mit szeretne megvalósítani püspöki helynökként?**

A magyarországi egyházkerületben az erdélyi viszonyoktól lényegesen eltérő a helyzet. Unitárius híveink szétszórtan élnek az anyaország területén, még Budapesten belül is sokat kell híveink utazniuk azért, hogy részt vegyenek az istentiszteleteken és egyházi szertartásokon. Vidéki egyházközsegekben is jellemző, hogy egészen messziről járnak híveink istentiszteletre.

Az iskolai vallásoktatás megoldása is összehangolt munkát igényel, különösen a fővárosban a nagy távolságok miatt.

Kimondhatjuk azt is, hogy Magyarországon sok tekintetben az élet fővárosközpontú, hiszen a budapesti agglomerációban a teljes lakosság egynegyede él. Ez egyházkerületünk életére is kihatással van, hiszen programjaink többsége a fővárosi „nagy” gyülekezetben zajlik. De azt tudomásul

kell venni, hogy a „végeken” élő híveink vallásgyakorlása nem lehet Budapest-központú, ezért szükség van kis létszámú vidéki egyházközsegeink megerősítésére is. Úgy gondolom, hogy vidéki egyházközsegek esetében a gazdaságosság és fenntarthatóság szempontja mellett az egyházi közös felelősségvállalás szempontjait is érvényesíteni kell.

Missziós szempontból kiemelten fontos, hogy a négy nagy vidéki egyetemi városban láthatóvá tegyük gyülekezetünket, hogy értékeinket felmutatva „megmutassuk” magunkat, az erre irányuló múltbeli törekvéseket mindenképpen folytatni kell.

Fontosnak tartom, hogy egyetemes egyházunk egyháztársadalmi szervezeteinek (pl. Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet, nőszövetség, Gondviselés Segélyszervezet) tapasztalata és szakértelme az egyházkerületi életben is hasznosulhasson. Ez azt is jelenti, hogy a továbbiakban is számítok egyháztagjaink szakértelmére és segítő szándékára, hiszen az elmúlt évszázadokban azok a tervek váltak valóra, amelyeket híveink odaadó munkával és jelenléttel támogattak.

Feladatomnak tekintem a magukat unitáriusnak valló híveink „megtalálását” és bevonását egyházközsegeink vallásos életébe, hiszen a rendelkezésre álló népszámlálási és egyéb adatok alapján tudjuk, sokkal többen vallották magukat unitáriusnak, mint ahányan szerepelnek egyházközsegeink nyilvántartásaiban.

Szeretném a lelkészi kart a közös céljaink érdekében összefogni, az egyéni célokból közös célokat kovácsolni, hogy együtt és egymást segítve tudjuk megoldani felmerülő problémáinkat. Szeretném nagy múltú egyházamat országosan is ismertebbé tenni. Ehhez kérem a gondviselő Isten, lelkésztársaim, munkatársaim és minden, egyházáért tenni akaró unitárius segítségét!

Kilencvenéves báli meghívók

FORRAI TIBOR

•Édesanyám, a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégium – az akkoriban az 1-es Számú Líceum névre keresztelt, de a köztudatban „a Mikó” – földrajztanára, 1940-ben végzett a kolozsvári Ferenc Ferdinánd Tudományegyetemen, még a román világban. Sok mindent megőrzött egyetemista éveiből, fényképeket, kitűzőket, képeslapokat, karszalagokat, báli meghívókat és egyéb ereklyéket. Ezeket eldugta egy padlásfeljáró tetején lévő rejtkehelyre, tiltott könyvekkel együtt. Itt voltak Ignác Rózsa könyvei: *Erdély lelke*, *Anyanyelve magyar*, *Született Moldovában*, egy csomó vitéz Somogyvári Gyula-kötet és sok más egyéb. Ezeket a hetvenes évek végén előszedte, és ideadta nekem, majd állandó rettegésben élt, hogy valakinek megmutatom, és akkor elvisznek. Nem mutattam meg, csak 1989 karácsonyán szedtem elő őket. Nemrég Kisgyörgy Zoltán Régi iskolaigazgatók sorozatában a *Háromszékben* írt édesanyámról is, érdekességeket, életrajzi adatokat kért, így elővettem a dobozt, és benne volt három gyönyörű szép kolozsvári báli meghívó. Az első 1931-ből, a második 1938-ból, a harmadik 1939-ből. A borító grafikája felkeltette a Zoli bácsi érdeklődését, kérdezte tőlem, kinek a műve, nem tudtam, de feltettem egy közösségi oldalra, és Kelemen Albert székelyudvarhelyi kolléga azonnal jelezte: neki is van ilyen, a szignó ott van a rajzokon, az alkotó Debreczeni László. És valóban, felnagyítva látható egy kis D betű, egy nagy L és alattuk az évszám. Valószínű, évente kinyomtatták az aktuális báli meghívót, így több is lehet belőlük gyűjtőknél.

No de ki volt Debreczeni László? Művészettörténész, műkritikus, grafikus, építész, műemlékvédelmi szakember volt, aki Marosvásárhelyen született 1903. december 18-án, 1986. szeptember 20-án hunyt el Kolozsváron. Középkori templomok kutatásával, restaurálásával foglalkozott, többek között az oklándi, homoródjánosfalvi és homoródszentpéteri templomokban végzett feltárásokat. Munkatársa volt az *Erdélyi Fiatalok* folyóiratnak, majd Kós Károly és Toroczka Wigand Ede hatására a grafika felé fordult. Kelemen Lajos javaslatára elkezdte rajzolni Erdély műemlékeit, Makkai Sándor református püspök megbízásából feltérképezte Erdély református templomait. Fatornyos hazámból címmel cikksorozatot jelentetett meg Erdély faépítkezéseiről, majd lajstromba vette Kolozsvár műemlékeit, a 272 épületről a Kelemen Lajos emlékkönyvben jelent meg tanulmánya.

Az *Erdélyi Fiatalok* című lapban, amelynek szerkesztői gárdájához unitáriusok is tartoztak, például Balázs Ferenc és Mikó Imre, a kolozsvári magyar egyetemi hallgatók eseményeiről is olvashatunk tu-

dósításokat. De ők maguk is cikkeztek a lapban, memorandumait is itt jelentették meg.

A tulajdonomban lévő 1931-es meghívó tartalmazza a fővédnök nevét, báró Bánffy Ferenc, és húsz oldalon keresztül a védnökök nevét, meggyenként, ábécésorrendben. Ezeket a főrendezők névsora, a két pénztáros és két ellenőr neve követi, majd Kelemen László cigányvajda neve zárja az oldalt. Újabb hétoldalas névsor adja a bálra meghívott tudtára, kik a rendezők. Az erdélyi kulturális-tudományos életben jártas kutató bizonyára sok ismerős nevet fedezhet fel a lapokon! Ez a meghívó a Magyar Főiskolai Hallgatók Báljára hívja a táncolni vágyó közönséget. A meghívó így kezdődik: „A KOLOZSVÁRI MAGYAR FŐISKOLAI HALLGATÓK szegény diáktársaik felsegélyezésére 1931. január hó 17-én (szombaton) este 9 órai kezdettel a New-York szálló összes termeiben DIÁKBÁLT rendeznek...”

Az 1938-as meghívó Magyar Ifjúság Bálja címen harangozta be a rendezvényt. Lejegyzem a 11 fővédnök nevét: br. Aczél Ede, br. Bánffy Ferenc, gr. Bánffy Miklós, dr. gr. Bethlen György, dr. Boros György (ügy-

véd), dr. Inczédy-Joksman Ödön, br. Kemény János, Sulyok István, dr. Szász Pál, Totis Rezső és Vásárhelyi János. Mennyi közismert személyiség! Itt vannak a bálnagyasszonyok is, többnyire a fővédnökök feleségei, de mások is: br. Aczél Edéné, br. Bánffy Ferencné, dr. gr. Bethlen Györgyné, Hargittay Bertalanné, br. Kemény Jánosné, dr. Kristóf Györgyné és Vásárhelyi Jánosné. Ezen a bálon a mulatságnak tisztikara volt, elnökkel, társelnökökkel, titkárral, cigányvajdával, főpénztárossal, pénztárosokkal, ellenőrökkel, háznaggyal és jegyzővel. A negyvenkilenc főrendező között édesanyám, Gocz Erzsébet neve...

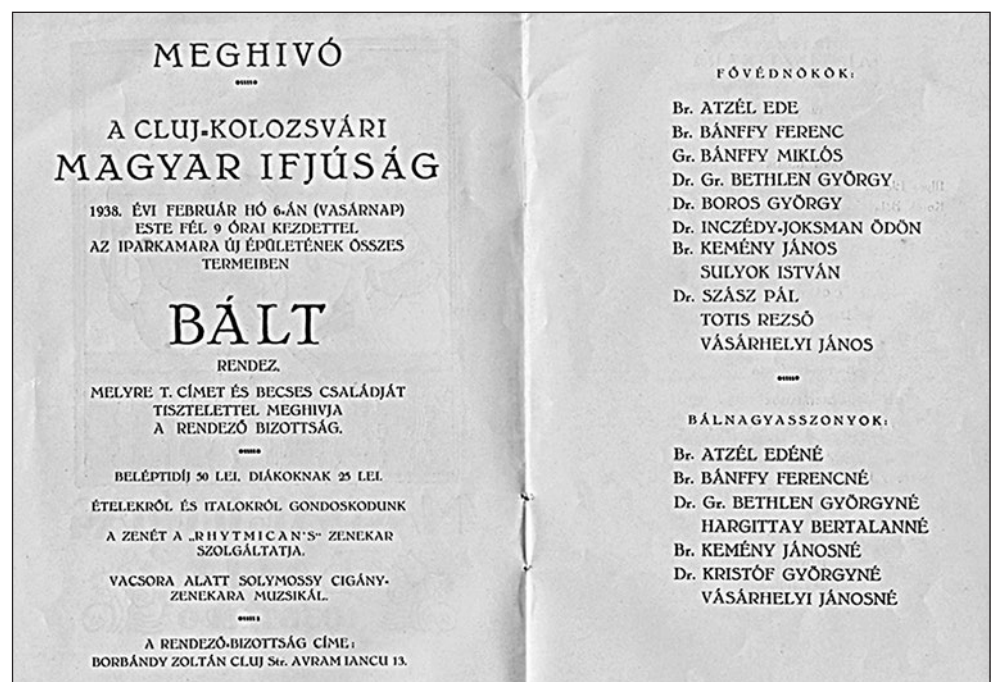
A legkésőbből való nálam lévő meghívó az 1939-es Magyar Ifjúság Báljára hív. A fővédnökök és bálnagyasszonyok névsora ugyanaz, mint egy évvel korábban, a tisztikarban vannak új nevek is. Az ötvenhat főrendező között ismét ott van Gocz Erzsébet neve. Mindegyik névsorban vannak ismerősen csengő nevek, de csak magamban tippelek, kik lehetnek.

A bálokon zenét a Halász Lajcsi és Solymossy cigány-

zenekara, valamint a RYTMICAN'S tánczenekar szolgáltatott.

Megvan továbbá az 1938-as és 1939-es bálók rendezői karszalagja, R betűs kokárdája, kis, fából készült, tulipán formájú jelvénye, kis emlékkártyája hátlapján a rendezők aláírásával és egy 1934-es rendezői szalag.

Az erdélyi magyar arisztokrácia, értelmiség és egyetemi ifjúság összefogásának a nehéz időkben nem sok szebb példája lehetett!

Százötven éves a marosvásárhelyi unitárius egyházközség imaháza

NAGY LÁSZLÓ

• A 19. század elején újból megerősödött egy unitárius templom építésének a vágya Marosvásárhelyen. Az Orbán Balázs által említett egykori díszes templom és gimnázium, amit elvettek, már csak az emlékekben élt. Dokumentumok nem beszélnek e templom és iskola létezéséről. A valóság egy imaház építését vetítette elő, s erre a legjobb megoldás az volt, ha a közeli marosszentkirályi unitárius egyházközséggel társulnak. Az első közös gondnok Szentiváni János, előbb maroszéki királyi pénztárnok, később királybíró, országgyűlési királyi hivatalnok. 1839-ben megválasztják Kelemen Istvánt, aki az első lelkésze a közös egyházközségnek, majd 1839-ben Bartalis Sándort, 1861-ben Csipkés Pétert. 1868-ban Kelemen Albert a lelkész, aki megalakítja az önálló marosvásárhelyi gyülekezetet, és Marosszentkirály leányegyházközség lesz, amíg megszűnik. Az imaház építését az 1848–49-es forradalom és szabadságharc következményei is késleltették, azonban a már kinézett és a Benkő és Trombitás utódoktól megszerzett telek a Fazakas és Szent Miklós utcák sarkán, ahol a hagyomány szerint Gecse Dániel, az Emberszereteti Intézet alapítójának lakása is állt (dr. Biás István Marosvásárhely régi építészeti emlékei), már az unitáriusoké. Orbán Balázs Marosvásárhelyen jártakor még nincs imaház, csak a Mátyás királyhoz címzett vendéglő. Ez szolgál anyagi kiegészítésként az alakuló egyházközségnek. Sőt, a bérlővel kötött szerződésekben később szerepel az a kitétel is, hogy a lelkész minden nap kap egy ebédet ingyen. A szerződés e kitételét az 1926-ban megválasztott Halmágyi János lelkész-esperes szüntette meg. (A Mátyás király név később módosul az egyik bérlő nevére Oroszlánra.) A megvásárolt terület egy kettős telek, és 1869–70-ben az egyházközség lélekszáma 200 fölött volt.

De nézzünk bele a korabeli jegyzőkönyvekbe, és kísérjük figyelemmel az imaház építésének folyamatát:

1868. január 19-én Filep Albert alkirálybíró, Maros köri felügyelőkondnok lakásán tartott gyűlésen, ahol jelen volt Filep Albert, Farkas György esperes, Kelemen István Maros köri jegyző, Gál Zsigmond, Fekete Károly, Csongvai Károly, Biás István, Kis József asztalosmester, Kelemen István királytáblai írnok és Kozma Endre jegyző, a következő határozatot hozzák: Felszólítják Pungur Benjámint, aki a telket és az épületeket bérlő, hogy tartozását rendezze. Ugyanakkor „Indítványoztatik, hogy miután az isteni tisztelet közhelyen tartása közóhaj, és égető szükségünk legtöbbike s míg ez nem létesül, az ekklesia megalakulása valódi alap-

ját nélkülözi, s mivel csak is így remélhető ekklesiánk fenállhatása, czélszerű működése s talán gyarapodása, mert a falukról beszármazó hitrokon köznép különben kénytelen más hitfelekezethez csatlakozni, mert a növendékek felavatóására való előkészítés, az iparosok, mesterinasok vallásos oktatása közhelyiség hiányában kivihetetlen: közhelyiségről multhatatlanul és mielőtt kellene gondoskodni, mégpedig úgy, hogy a jelenleg meglevő telek, ha lehetséges jövedelmező alapul meghagyatván, egy más – például a Maurer féle ház szereztetnék meg, és alakítatnék át most egyelőre imaházzá”. Határozat: „Az indítvány egyhangúlag elfogadtatik, annak foganatba vehetése tekintetéből meggyegondnok id. Jakab János, pénztárnok Csongvai Károly és Biás István aai oly utasítás mellett bizatnak meg, hogy kéz alatt járjanak végére annak, miszerint a megnevezett vagy más a kitűzött czélnak megfelelő ház és telek megszerezhetése miuton, áron és feltételek szerint lenne eszközölhető és erről terjesszenek a megye gyűlése elé körülményes és kimerítő tudósítást.” Ugyanakkor javasolják, hogy forduljanak a város vezetőségéhez, hogy közterületből egy templom építésére alkalmas helyet biztosítson. Arra, hogy a templomépítés nem csak az 1860-as évek vágya volt, bizonyíték az is, hogy a gyűlésen megbízzák a gondnokot és pénztárost, hogy özv. Veres Lajosnétól a férje által templomépítésre ígért 100 ezer téglát megszerez-zék, ugyanakkor a templomépítésre ígért elmaradásokat is gyűjtsék be az adósoktól. A gyűlés 7. pontjában bejelentik, hogy az 1868. január 5-én elhunyt Csipkés Péter lelkész helyébe a marosszentkirályi egyházközséggel közösen egy új lelkészt szeretnének, de „.... a betöltés alkalmával nagyobb gond lesz fordítva papnövendékre, mint valamely már meglett papra, – és ám-bár előre is e tekintetben a közvélemény – papi szigorlatot kiállott, és a kolozsvári főtanodánkban negyedik év óta köztanítóságot folytató – Kelemen Albert pap növendék részére hajlott, – a választás megtétele egy későbbi gyűlésnek tartatott fenn.” Amíg új lelkészt választanak, addig a hivatali ügyeket Farkas György esperes és Kelemen István egyházköri jegyző végzi.

Az 1868. május 10-én tartott gyűlésen már Kelemen Albert lelkész is jelen van. Mivel id. Jakab János gondnok elköltözött Marosvásárhelyről, ezért lemondott a gondnoki tisztségről. Helyette Fekete Károlyt választották meg. Azt is elhatározták, hogy amíg templomuk lesz, addig az istentiszteleteket minden vasárnap 10 órától tartják Mikó Mihály főkirálybíró székházában.

Az 1868. november 16-án tartott gyűlés már konkrét lépéseket határoz el az imaház építésére:

„Az egyház telkén alakítandó imaház s az egész telek célszerű berendezése eszközlésére kinevezett bizottság mérnöki nyilatkozat után, véleményét a következőkben teszi meg: 1. A szegleteni két első szoba 50-90 személynek isteni tisztelet céljából befogadására elégséges. Átalakítása úgy eshetne: a) hogy a két szoba össze vágattasson... c) láttasson el új magos ablakokkal és kétfelé nyíló ajtóval...”

Az 1869. augusztus 3-án tartott gyűlésben Filep Albert felajánlja, hogy az imaház befejezéséhez még szükséges egyezer forint kölcsönt megszerzi. Egy év alatt a szükséges munkálatokat elvégzik, így 1870. szeptember 4-én már az imaház berendezéséről beszélnek: „...elkerülhetetlen szükség lévén még egy ima székre és az ahhoz vezető karos lépcsőzetre, továbbá az úri szent vacsorávali élhetés végett egy kerek asztalra s végre szintúgy az azon alkalmakkali használhatóság végett egy nagyobb bortartó kannára és két darab kisebb rendű úri vacsora osztó poharakra”. Ezek beszerzésére Filep Albert, Fekete Károly és Filep Ferenc bízták meg. Két hónap múlva a megbízottak bemutatják a beszerzett bútordarabokat, a boroskannát és poharakat, amelyek közül az egyiket Biás István és felesége adományozták. (Ma is megvan.) Elhatározzák, hogy az imaház felszentelése november 20-án lesz. Mivel Farkas György esperes már idős és beteges, nem biztos, hogy részt tud venni a templomszentelésen, ezért a szabédi lelkészt, Kelemen Istvánt és a helyi lelkészt, Kelemen Albertet bízzák meg az ünnepség lebonyolításával. Ugyanakkor felkérlik a két unitárius iskolamestert is, hogy vegyenek részt a szentelésen. (Nevük nincs feltüntetve.) A meghívottakat majd Filep Albert vendégeli meg. Az imaház tisztán tartására két kisebb kefeseprút is vásároltak.

A *Keresztény Magvető* 1870. évi 4. száma (344–345. oldal) így számol be erről az eseményről:

„Marosvásárhelyi unitárius imaház.

Végre tehát a marosvásárhelyi hitrokonainknak is van egy közhelyük, a hol isteni tiszteletre összegyűlhetnek. Valóban, azok, akik ez imaház felépítése körül fáradoztak, egy régi mulasztást hoztak helyre, miután egyfelől a királyi tábla az egész országból, másfelől az ipar és szolgálat a közel fekvő unitárius eklézsiákból számos hitsorsosunkat tartotta vagy éppen le is telepítette Marosvásárhelyt, akik közül sokan templom hiányában lassanként egyik vagy másik eklézsiába beolvadtak. Aztán templom vagy imaház nélkül a testületi szellemet sem lehet eléggé kifejteni és ébren tartani, e nélkül pedig ismét olyanok vagyunk, mint a széthullott kéve. Mindezekből kiindulva fogadják marosvásárhelyi hitrokonaink elismerésünk és nagyrabecsülésünk őszinte nyilatkozatát s azon óhajításunkat: hogy minél gyakrabban találkozhassanak egymással az Úrnak eme szent tornácában! Az újonnan

Oltean Annamária munkája

épült imaház felszentelésére nézve maroszentkirályi s egyszersmind vásárhelyi pap, Kelemen Albert, 1870. nov. 27-ről hozzánk intézett leveléből a fennebbiek kiegészítésül a következőket közöljük: »M.-vásárhelyi imaházunkat f. év. nov. 20-án csakugyan felszenteltük. A szokott időben – 10 órakor – kicsiny gyülekezünkhez képest szép számmal s más felekezetbeliek közül is felesen gyűltek össze, s töltötték meg díszesen berendezett imaházunkat. A szokott éneklés után, édes atyám (Kelemen István, szabédi pap. Szerk.) – jóllehet jelen volt esperes T. Farkas György úr is, kinek tervszerű működését az előrehaladott kor s az idő mostoha járása meg nem engedte, de jelenléte által a szentelés ünnepélyét csakugyan emelte – mint köri jegyző megnyitó beszédében jelezte az unitárius eszmék diadalát, az imaház építésének célját, s a végre átadását a nyilvánosságnak. Végre a felhívás következtében én mondtam imát és beszédet. Zsolt. 17,4 alapján eme tételt fejtegetvén: Mi kelt vágyat a keresztény unitáriusban az Istennek házat építeni és azt látogatni? A keresztény hit, erkölcs és egyesség. Mi után az úrvacsora a szokott módon kiszolgáltattott.« Az imaház felépítésére ugyan már 30 év óta hordja az áldozatkészség a fővényszemeket, de újabban Mlgs. Eperjesi Mihályné Nagy Mária ő nagysága az egész imaházat ülőszékekkel, T. Biás István, ügyvéd úr és neje az úrasztalát egy értékes ezüst pohárral látták el, s így örökítették nevüket. De különösen T. Farkas György, esperes úrnak igazi apostoli buzgósága s kebligondnok T. Fekete Károly és pénztárnok T. Filep Ferencz uraknak páratlan szorgalmuk és lankadatlan kitartások az, mit fennen hirdet a teljesen elkészült egész imaház.”

Majd az *Unitárius Közlöny* 1907. szeptemberi számában (156. oldal) ezt olvashatjuk:

„Marosvásárhelyi egyházközség.

Maros-Vásárhely a XVI. évszázad második felében, a többi erdélyi városokkal együtt, örömmel fogadta az új reformatort, az unitarizmust. De hiveink innen is, mint más városokból, a vallási üldözés miatt falvakra vonultak. A királyi Táblánál hivataloskodó vagyonosabb és befolyásosabb tisztviselők és ügyvédek mind-

azonáltal fentartották a kapcsolatot a múlt és jelen között, szükség szerint igénybe véve hol egyik, hol másik lelkész szolgálatát. Az újabb kor türelmes szelme lehetővé tette a hívek tömörülését, egyházközséggé alakulását, a marosszentkirályi anyaegyházközséghez csatlakozva, előbb (1839.) mint leány-, majd (1887.) mint társegyházközség. A megalakuláskor elévülhetetlen emléket szerzett vargyasi Dániel Elek akkori kir. táblai elnök és egyházi főgondnok, hűségese segítő társával, Kelemen István akkori lelkészszel. Imaházat építettek 1870-ben Fekete Károly törvényszéki bíró és kebli gondnok buzgolkodása mellett. Az 1895 ik évben beköltöztették Marosszentkirályról közös lelkészüket s így lett Marosvásárhelynek első rendes lelkésze Kelemen Albert; mert Derzsi János nagy jóltevőnk e végre egy szép és értékes házastelket hagyományozott. Az egyházközség tovább fejlesztésén buzgólkodtak még újabban Fekete Gábor, Gyöngyössy Béla közelebbi s Csongvay Lajos jelenlegi kebli gondnokok. Az imaház mindinkább szűkké válván, tervbe vették a hívek új templom építését. Nem kételkedünk, hogy buzgó törekvés mellett a hívek e reménye is rövid időn megvalósul és teljessé lesz ezzel az 500 lelket számláló egyházközségünk is. Társegyházközsége Marosszentkirály. Marosvásárhelyt lakó közös lel-

készszel. E társasegyházközséget még a hitújításkor alapította néhány buzgó birtokos. Mindig kevés lélekszáma volt s van ma is. Birtokában van Toldalagi Gábornak díszes kezdőbetűkkel rajzolt két kötet templomi énekes könyve 1727. és 1729. évekről. Itt halt meg a lelkészi házban Kelemen István lelkésznel aranyosrákosi Székely Sándor püspök, a háromszéki vizsgálatból visszatérő útjában 1852-ben január 27-én s kocsin szállították a Mezőségen keresztül Kolozsvárra, hol ugyanazon hó 29-én eltemették.”

Még akkor is, ha a két szöveg nagyon sok megegyező adattal szolgál, mégis jó olvasni a korabeli tudósításokat, ami a marosvásárhelyi unitáriusok megvalósításáról szól. És valóban, ötven év múlva a régi imaházból egy új, díszes templomba vonulnak át az unitáriusok. Ránk és utódainkra az a feladat hárul, hogy híven őrizzük templomépítő elődeink emlékét. Kis templomunk ma is áll a Borsos Tamás és Bolyai utcák sarkán, a Teleki-téka szomszédságában. Külsőségében is tiszteletet követel neogótikus ablakaival. Látszik, hogy szent hely volt. Tervünk szerint a jövőben is közösségi célt szolgál. A Bolyai utca 15. szám alatti épületegyüttes fiatal magyar orvosok lakóhelye lesz, a régi imaház kávézóként fog működni, ahol a falakon a régi Marosvásárhely fényképei és történetei láthatók.

Fejlesztés a Lókodi Kiss Rozália Ökumenikus Öregotthonban

A Jakab Lajos Alapítvány 1991 óta működteti a Lókodi Kiss Rozália Ökumenikus Öregotthont, amely emberhez méltó életkörülményeket teremt azoknak az időseknek, akik egyedül képtelenek az önellátásra. Otthonunk lakói javarészt részlegesen vagy teljesen mozgáskorlátozottak.

Az elmúlt években felmerült igények szerint a lakók olyan berendezéseket szerettek volna, amelyek által minőségi információkhoz jutnak. Bár egy zárt környezetben élnek, de érdeklő őket a kint hagyott élet kulturális-társadalmi történései, fontos nekik a külvilágból érkezett információ az életük teljességéhez. Ugyanakkor felmerült új, korszerű számítástechnikai eszközök szükségessége, amelyek segítségével a hozzátartozókkal és a különböző szociális intézményekkel való kapcsolattartás hatékonyabb lenne.

A Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. 2020-as pályázatán nyert támogatásából meg tudtuk valósítani mind ezen igényeket, sikerült beszereznünk új televíziókészüléket, vetítógépet, vetítővásznat, ugyanakkor korszerű számítógépeket, új hordozható számítógépet, nyomtatókat és irodai felszereléseket: főlíázógépet, spirálíázógépet. A projekt által az intézmény számára

hosszú távú befektetést valósíthattunk meg, amely negyvenöt éves, bentlakó ember számára biztosít hozzájutást a világban történő információkhoz, segítenek az adminisztrációs tevékenységek, a szociális ellátás és a szocializálás hatékonyságának növelésében, az idősek problémáinak megoldásában, a bentlakók számára segítséget nyújtanak a hozzátartozókkal és a különböző intézményekkel való kapcsolattartásban, ugyanakkor a szervezett szabadidős tevékenységek minőségének javításában. Köszönjük, hogy ebben a nehéz évben is támogatták alapítványunkat, így jobbá téve úgy az bentlakók életét, mint az öregotthon munkáját!

ANDORKÓ ATTILA

Jakab Dénesre emlékezve

Már elmúlt tíz év, mióta eltemettük. Már egy évtizede visszaadta lelkét Teremtőjének, sóhajtunk fel mi, akik ismertük, és akik úgy tekintettünk rá, mint létezősünk jákobi létrájának egyik fokára. Jakob álmában látta az eget a földdel összekötő lajtorját, amelyen Isten angyalai jártak fel és alá, s amelynek fenti végén a Mindenható így szólt Jakobhoz: neked adom ezt a földet és a te utódaidnak. Én úgy hiszem, hogy minden egyes létrafok valamelyik őszünk, elődünk, aki az örökkévalóságban is összeköt minket, és segít kapcsolatban maradni az élet forrásával, Istennel.

Egyre távolabb és távolabb kerülünk minden olyan létrafoktól, akik életünk korábbi szakaszában nyújtottak biztos támaszpontot ingadozó lábunknak.

Bűn-e a felejtés? Bűn-e, ha az egyház, a vallásos közösség, elfelejti korábbi szolgálait, a gyülekezet- és templom-építőket, a hit és a közkerölcs gondozóit?

Ezzel a rövid megemlékező írással nem áll szándékomban egy teljes körű életrajzot felvázolni Jakab Dénes tiszteletesről, a negyvenhét éven át hivatalosan is jegyzett egyházi szolgálatról, amelyből tizenhárom évet a homoródújfalvi egyházközségben, harmincnégy évet a szentábrahámi egyházközségben végzett. Csak felvillantani szeretném azt a többrétű örökséget, ami tőle ránk maradt, s bízom benne, hogy minden ilyen felvillantása az örökkévalóság létrafokának segít minket itt, földi életünkben.

Kik is voltak azok az elődök, akiknek vállán állva időnként óriásoknak képzeljük magunkat? Isaac Newton angol tudósnek és filozófusnak tulajdonítjuk ezt a csodálatos mondást, amely által ő, az igazán kiemelkedő elme és lélek, köszönetet mond azoknak, akik előtte ugyanazokkal a dolgokkal foglalatostak, mint ő, s ezzel hozzásegítették őt saját megvalósításaihoz.

Igen, Jakab Dénes tiszteletes is egy ama létrafokokból, amelyek összekötnek az örökkévalósággal, egy ama óriások közül, akiknek a vállán állva mi a jelenben messzire nézhetünk, nagyot álmodhatunk.

Ünnepi és szertartási beszédei a lelkészi szolgálat lélekmentő szépségéről és a nehézségeket mindig legyőzni képes emberi hitről szólnak. Lelkünknek jól esik ma is elolvasni egy-egy beszédét és engedni, hogy általa átöleljen a Mindenható. Öröm és hálaadás száll szívünkbe, amikor a magyarandrásfalvi templomba betérünk, amelynek felépítéséért annyit fáradozott. Megnyugtató hallgatni hajdani tanítványai visszaemlékezéseit, amint róla mint egyházközségi

lelkészről, köri tisztségviselőről és a keresztúri unitárius kollégium vallásánáráról beszélnek.

Ebben a megemlékezésben központi helyre egy olyan tettét emelem be, amely szerintem egész szolgálatának egyik jelképes cselekedete. Szentábrahám határában van egy rét, amely nevét egy olyan forradalmárról kapta, aki nem akart belenyugodni az 1848–1849-es szabadságharc leverésébe, és a Makkféle összeesküvés tagjaként folytatta az elnyomók elleni lázadást. Amikor 1851-ben értesült arról, hogy üldözőbe vették, nem akart az üldözők kezére kerülni, és birtokán vetett véget életének. Ez a 19. századi forradalmár Vass Miklós volt, akinek a hálás utókor egy síremléket állított. De a síremlékállítók hálátlan utókor a kommunista diktatúrában a síremléket összetörte, és annak egyik részét beépítette a kommunista diktatúra egyik jelképes épületébe, a termelői szövetkezet egyik istállójába. Jakab Dénes hosszú évek kitartó munkája nyomán kieszközölte, hogy ezt a szégyenfoltot a falu letörölje.

Hálával tartozunk Jakab Dénesnek a negyvenhét évnyi szolgálatáért, azért, hogy alapjaiban próbálta helyrerakni életünket. Hogy jóvá akarta tenni a rossz döntések ártásait, hogy vissza akarta adni a népnek önbecsülését, hogy szívós akarattal ragaszkodott a mocsok nélküli rendezhez, ahhoz, amely nem a zsarnokságból és a tétlenségből, hanem a szeretetből és a szorgalomból táplálkozik.

Szolgálatának hosszú ideje alatt kevesen mondtak neki köszönetet, nem volt bővében a dicséreteknek, az elismerésnek, de szerényen és szívósan teljessé tette életművét, mint lelkész, mint a népnek szolgálója és nevelője, mert saját életével példázta azt, amit hirdetett. Hitt a hívő ember többre hivatottságában, aki képes a saját boldogulásának művelésén túl a közösségért is áldozatot hozni. Házastársaként és apaként is mintázta azt, amiről oly megkapóan beszélt keresztelési, esketési beszédeiben.

Gyermekkorának és ifjúkorának meghatározó fényforrása a kommunista diktatúrával küzdő, egyházát és népét rajongásig szerető falusi lelkész, az értelmiség társadalomalakító küldetését megélő tudós pap, Gellérd Imre. A sokfajta lelkészi szolgálatminta közül az övét tartotta mércének. Amikor Gellérd Imre élete tragikus gyorsasággal ellobbant, temetési beszédeiben megtörtén ismerte be, hogy az életmű ugyan teljes, de a lelkész is rá van szorulva a jó pásztorra.

Jakab Dénes kibúcsúzó beszédeiben így összegzett: megmarad azért a hit, a remény, a szeretet. Mert a hitteles lelkész életművében a lelki értékek szerinti mérlegelés a mérvadó. Hisz a lelkész folyamatosan épít, kőből, téglából, acélból, a lelkész folyamatosan szol-

gálja az Istent imával, beszéddel, a lelkész sokszor a hívek akarata ellenére építi a gyülekezetet, békíti az ellenségeket, inti a kárt okozókat és azon igyekezik, hogy arányaiban mindig több legyen a jóindulat, mint az ártó szándék. És hogy jó volt-e szolgálata, azt csakis a lelki értékek mérésével tudja megállapítani.

Köszönetet mondunk a megmaradt és ránk hagyományozott hitért, amelyet ő hirdetett és megélt. Köszönetet mondunk a reményért, amelyről bizonyágot tett a legijesztőbb körülmények között is, amikor a nemzetet és az egyházat úgy szerette az Istentől elru-

gaszkodott nép, hogy a szabadság és bátorság jelképes tárgyait téeszistállókba építette bele. Köszönetet mondunk a szeretetért, amely átszövi az örökkévalóságot, s tovább él a gyermekekben, unokákban, minden újabb nemzedékben.

Amikor rágondolunk, halljuk az isteni biztatást, amit Jákob is hallott: neked adom ezt a földet és utódaidnak. Amikor rágondolunk, érezzük, hogy a vállán állunk, és a látóhatár, a jövőendő szélesre tárul előttünk. Emléke legyen áldott.

SZÉKELY KINGA RÉKA

Miért megyek haza?

ALFONSÍN GERGELY EDÓ

• Miért megyek haza? Hangzik a napokban mindenhol a kérdés. Ez a kérdés bennem azóta hangzik, hogy elkezdtem a világra megnyílni.

Miért maradjak otthon? Miért menjek el? Miért menjek haza? Miért ne maradjak máshol? Kérdések. Kérdések. Kérdések. S ahány ember és életszakasz, annyi válasz. Nincs jó vagy rossz válasz. Válaszok vannak, amelyekkel az életre válaszolunk.

Nyílt számomra a biztos megélhetés nyugati kapuja. Minden adott volt, hogy berendezek magamnak egy szolid egzisztenciát. De talán akkor éreztem meg életemben először azt, hogy van a saját egzisztenciális félelmemnél nagyobb úr is, van a személyes vágyaimnál nagyobb vágy is, van valami olyan hívás, olyan erő, ami rettenettel tölt el. Ez egy cseppet se kellemes. Egy olyan lelki állapot, amiben nagyon nehéz lenni. Egészen addig szinte kibírhatatlan, míg igent nem mondunk rá. A kétezres évek elején kikerültem Finnországba. Érdekes jel volt, hogy amire oda, az akkori körülményekhez képest sima út vezetett, már nem voltam benne olyan biztos, hogy mennem kell. De mentem, kivitt az elindított mozgás hulláma. Lett pár nagyon szép, gazdagító évem. De a második év elején úgy tört rám a lelkem mélyéről a fenti rettentés állapota, mint egy cunami. Nem tudtam védekezni. Az érzést, amit hozott, talán úgy írhatnám le, hogy nekem haza kell mennem. Otthon van valami, vár va-

lami, ami csak ott fog tudni kiteljesedni. Nem azért, mert Finnországgal valami baj van, hanem azért, mert azt a lényegét, ami ott tud kiteljesedni, az otthoni környezet, emberek, lélek hívja elő. Ezért nekem haza kell menni. Ez szörnyűsége egy fiatal lánynak. Hogy ő nem dönthet, mert ott van ez a valami, és nem hagyja békén. Minden reggel sírtam. Jó dolgomban sírtam. Igen, erre mondják azt, hogy de hát nincs jó dolgod? Akkor meg mi a bajod?

Aki ezt nem élte át, annak talán hiába mondom. De van, aki pont ennek a hiányától szenved, és amikor erről beszélek, engem irigylek.

Már legalább egy hete itt voltunk Spanyolországban, a férjem országában, amit én is egyre jobban érzek, élek, szeretek. Az életünkről beszélgettünk, erről a kétlakiságról. Nekem haza kell mennem, mondtam, mert ott van az az érzés, az a valami. Haza kell mennem, és otthon kell dolgoznom. Lehet, egyszer itt is fogok, vagy ahogy öregszünk, itt fogok lakni többet veled, de egyelőre haza kell mennem. Ekkor már fáj. Repeszt a szét a mellkasom. Fáj, mondom ki hangosan is. És gyermeki módon fakadok ki: de miért van ez ott?

Tudom, erre nincs válaszom. Ülünk a fájásban. Könnyes a szemem. Csendben vagyunk. Aztán előnt a hála, hogy ilyen kapcsolatban lehet részem, ahol ez teljesen rendben van, és a másik is teljesen rendben van számomra úgy, ahogy van, azzal együtt, aki, és amit, ahol, ahogyan él. Hogy minden pillanatban arra bőlintunk rá, ami van, s hogy ami más számára talán új, nekünk abban már tapasztalatunk van... a folyamatos reszetálásban, újratervezésben.

Könnyű, nehéz. Sírás, kacagás. Ma itt, holnap otthon. Találkozás, búcsúzás. Gyermekek, munkák, barátok, családi kötelek. Ajándékok, áldozatok, nehézségek. Ebben élünk minden nap. És mindegyik nap meghozza a maga huszonnégy új óráját. Olyan huszonnégy órát, ami eddig még sosem volt.

Tulipános ládával a Székelyföldön

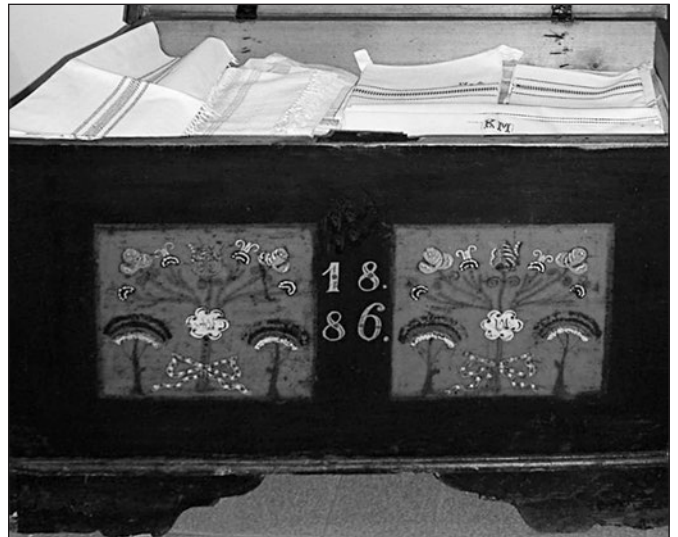
GYERŐ ATTILA

• A 21. század modernitását éljük. A családban és az utcán, az iskolában és szórakozóhelyeken mindinkább teret nyer a fogyasztói társadalomra jellemző életvitel. Őseinktől örökölt szokásaink, csodálatos népviseletünk, népi játékaink, népdalaink és népmeséink egyre inkább háttérbe szorulnak. A népviseletet csak ünnepnapokon hordjuk, népdalokat csupán előadásokon és csak néhanapján éneklünk, a népi játékokat egyre kevesebb gyermek ismeri, az őseinktől örökölt szokásaink, népi mesterségeink pedig egyre inkább elhalványodni látszanak. Pedig a népviselet, a népi gyermekjáték, a népdal és népmese, a népszokások és népi mesterségek, akár tetszik akár nem, székely-magyar nemzetünk ősöktől örökölt sajátossága. Olyan szilárd alapot képeznek, amely a bizonytalanságban támaszként szolgál, amely megnyugvást sugároz a mai fenyegetésekkel teli napokban, s amely megállásra szólít, pihenésre hív e rohanó világban.

Ugyanilyen biztos alap a tulipános láda is. Őseink birtokában ott volt, nagyszüleink és szüleink is használták, a mi otthonainkban is néhol megtalálható, s reméljük, hogy utódaink – gyermekeink, unokáink is nagy tiszteletben fogják tartani. Diszes, változatos motívumaival e tárgy magában hordozza nemzetünk minden érzését. Benne van a születés öröme, a gyermekkor csintalansága, az ifjúkor minden egyes szerelmi vallomása, a felnőttkor meggondoltsága, és benne van az időskor bölcsessége, és a végső hosszú útra való készülés minden mozzanata. Hiszen a menyasszony a tulipános ládában tartja – vagy legalábbis a múltban ott tartotta – kelengyéjét. A fiatalasszony abban őrzi, vagy legalábbis őrizte hétköznapi tárgyait és vasárnapi ruháját. Az idős asszony pedig abban tárolja azon dolgait, amelyeket a végső utazáshoz halmozott fel. Ugyanígy nemzetünk is – jelképesen bár – de a tulipános ládában „hordozza” minden hagyományát, szokását, őseitől örökölt népdalait, népmeséit, népi játékaikat, a mindennapokban oly hasznos népi mesterségeit, röviden fogalmazva, magában hordozza székely-magyar életvitelünk sajátos életvilanatait.

Ebből kifolyólag egyházközségünk és közösségünk lelkes tagjaival (pedagógusokkal, nevelőkkel) idén nagyot gondoltunk. Elhatároztuk, hogy egy olyan programsorozatot fogunk létrehozni és kivitelezni, amelynek fő célkitűzése értékeink gyermekeinkkel való megismertetése, a meglévő ismeretek elmélyítése, bővítése, a szépérvék fejlesztése, valamint kultúránk továbbadása nem csupán gyermekeink, de az anyaországban, a testvértelepülésen élő gyermekek szá-

mára is. Szándékunkban a Magyar Kormány, s azon belül a Bethlen Gábor Alap munkatársaiban partnerekre találtunk, akik felkarolták álmainkat, és anyagi támogatásukkal lehetővé tették, hogy az általunk megálmodott programsorozat megvalósulhasson.

Így a nyár végétől kezdődően, egészen késő őszi színvonalas délutáni foglalkozások, emlékezetes kirándulás, valamint vidám közösségi alkalmak tették szebbé napjainkat. Bútort festettünk, különféle gyermekjátékokat nemezeltünk, dísz tárgyakat faragtunk, zsebkendőket hímeztünk, díszszőnyeget szőttünk, hétről hétre néptáncot tanultunk, és egy családias hangulatú múzeumlátogatáson Csernátonban és Kézdivásárhelyen ismerkedtünk a régmúlt mesterségeinek, szokásainak, viseleteinek, mindennapi életnek sajátosságaival.

Munkánk során a világban dúló járvány, a megszorítások, a különféle tiltások nehézségeket is gördítettek eléink. A lezárt országhatárok megakadályozták az anyaországi testvérekkel való találkozást, a járvány fenyegetése miatt voltak, akik csupán időnként jöhettek el a programokra, és a tanintézetek lezárása, valamint a közösségi találkozók megtartásának tilalma arra kényszerítettek, hogy ideiglenesen szüneteltessük programjainkat.

Mivel azonban Istenben van bizodalunk, és hiszünk, hogy e nehézségek csupán ideig-óráig valók, ezért a tilalmak megszűnésével a foglalkozások kapuit megnyitjuk, a gyermekeket szeretettel várjuk, és Isten segítségével, valamint az előírások betartásával az elkezdett munkát folytatni akarjuk.

Addig is vigyázzunk egymásra, bízunk Isten jóságában, és keressünk-kutassunk a tulipános ládában!

SZERETETSZOLGÁLAT

„...elővették kincseiket, s ajándékot adtak neki”

Karácsonyi segítségnyújtás rászorulóknak

Székelykeresztúr és környéke

Az elmúlt időszak kissé lelassított ugyan mindannyiunkat, mégsem telt tétlenségben. A székelykeresztúri iroda besegített a városi online karácsonyi vásár megszervezésébe, illetve online standdal is készültünk. Saját készítésű karácsonyi díszítésekkel igyekeztünk kedveskedni azoknak, akik tőlünk vásároltak. A gonddal és szeretettel készült termékek értékét élményekre váltjuk sérült fiataljaink részére, a befolyt felajánlásokat az ő közösségi programjaik működési költségeire fordítjuk. Amikor a járvány adta helyzet megengedte, programokat szerveztünk számukra: találkozhattak a Mikulással, aki édességcsomagokkal és néhány jó szóval kedveskedett. Ugyanakkor születésnapokat ünnepeltünk és kézműves tevékenységeket is szerveztünk velük.

A székelykeresztúri egyházkörben az adventi időszakban folyamatosan gyűjtöttünk a rászorulóknak ruhaneműt és lábbelit, valamint gyermekjátékokat. Adakozó kedvű embertársaink a megvásárolt tartós élelmiszert, édességet egy kijelölt helyen adhatták át segélyszervezetünk munkatársainak. Az összegyűlt adományokat karácsony előtt és után kézbesítettük önkénteseink segítségével.

Kiosztottuk azokat a laptopokat és asztali számítógépeket is, amelyek magánszemélyek vagy civil szervezetek felajánlásaként az online tanulást teszik lehetővé a szegénységi küszöb alatt élő gyermekek számára. December derekáig öt-öt darab laptopot és asztali számítógépet ajánlottak fel. Ezek közül több készüléket megjavítottunk. Felvettük a kapcsolatot a Berde Mózes Unitárius Gimnázium vezetőségével, akik segítenek eljuttatni ezeket az eszközöket rászoruló diákoknak.

A Székelykeresztúri Dávid Ferenc Ifjúsági Egyletnek köszönhetően sikerült segíteni egy hátrányos helyzetű tanulónak, aki technikai okok miatt hónapok óta nem tudott bekapcsolódni az online oktatásba.

Marosi egyházkör

A Gondviselés Segélyszervezet munkatársai a marosi egyházkörben advent időszakában tartós élelmiszert, tanszereket, tisztító- és tisztálkodószereket gyűjtöttek. A korábbi évekhez képest nehezebb volt az adománygyűjtés, mert a járványhelyzet nem tette lehetővé a kereskedelmi egységekben történő szervezkedést. Az adományozók önkénteseinken keresztül juttathatták el adományaikat. A tartós élelmiszerekből álló csomagokat a sokgyermekes, szegény sorsú családoknak szánjuk.

Lelkes adományozók jelentkeztek arra a felhívásunkra, amelyben arra kértük őket, hogy akinek ideje és lehetősége van, süssön mézeskalácsot és készítsen képeslapot. Az elkészült mézeskalácsokkal és üdvözlőlappal egyedül élő idős személyeket szeretnénk megörvendeztetni.

Amíg szükség van rá, folyamatosan működtetjük az olyan eszközök (táblagép, laptop, okostelefon) gyűjtését, amelyek megkönnyítik a gyermekek online tanulását. Eddig három táblagépet ajánlottak fel, amelyek hamarosan új gazdára találnak.

Erdővidék

December elején a székelykeresztúri tejgyár adományával – ötven darab, négy-négy termékből (gyümölcsös joghurtból, tejfölből, pudingból és sajtból) álló

ajándécsomaggal – látogattunk meg rászoruló erdővidéki családokat, sok-sok gyermek örömére.

A Barót Városi Sport Club (BVSC) keretében működő, több mint száz erdővidéki gyermeket foglalkoztató Baróti Focisuli vezetőinek kezdeményezésére a kis focisták családjaitól több mint hetven cipősdoboznyi ajándék gyűlt össze, amelyeket december 16-án adtak át segélyszervezetünk képviselőinek. Ezeket a cipősdoboznyi adományokat az élelmiszercsomagokkal együtt adjuk át a rászoruló családok gyermekeinek.

A kovásznai Tündérvár Székely Nagycsaládosok Egyesülete felajánlására és velük együttműködve tizenöt erdővidéki, többgyermekes, rászoruló családnak ajándékoztunk egy-egy karácsonyfát.

Az év első felében gyűjtött és átadott öt számítógép mellé az újabb felhívásoknak köszönhetően összegyűlt még annyi asztali számítógép-alkatrész, illetve laptop, amelyekből további öt használható eszközt tudtunk összerakni és eljuttatni a rászorulókhhoz.

Szervezetünk tagjai, hagyományainkhoz híven, idén karácsonykor is tartós élelmiszerekből álló csomagokkal segítik a nehéz körülmények között élő erdővidéki többgyermekes családokat, szellemi és testi fogyatékkal élőket, kisnyugdíjasokat. Ennek érdekében december 11–18. között három baróti bevásárlóközpontban, illetve üzletben helyeztünk el adománygyűjtő dobozokat. Mivel idén visszafogottabban tudunk élelmiszereket gyűjteni, pénzbeli adományok gyűjtésével is bővítettük a kört, hogy a csomagok előállításához szükséges anyagi alapok rendelkezésre álljanak. Ugyanakkor a baróti városi művelődési házban felállítottunk egy játékok és édességek gyűjtésére alkalmas dobozt, amelyben – a világhálós népszerűsítésnek köszönhetően – szépen gyűlnek az adományok.

December 12-én erdővidéki önkénteseink nagyon ügyesen megszervezték és lebonyolítottak egy ifjúsági istentiszteletet a baróti unitárius templomban. Az adventi eseménynek közel hetven résztvevője volt.

Háromszék

A Gondviselés Segélyszervezet háromszéki fiókszervezete együttműködve a sepsiszentgyörgyi Máltai Szeretetszolgálattal a 2020. november 18. – 2021. március 31. közötti időszakban ötszáz meleg vacsorát ajánlott fel a sepsiszentgyörgyi hajléktalanok számára. November közepétől minden szerdán huszonöt adag ételt vittünk a sepsiszentgyörgyi hajléktalanszállóra; ezek költségeit pályázati forrásból és nőszővetségek felajánlásaiból álltuk. Külön köszönet a sepsikőröspataki és kálnoki nőszővetségeknek áldozatos munkájukért!

Advent időszakában tartós élelmiszercsomagokat vásároltunk saját költségvetésünkből. Összesen 185 csomagot sikerült kézbesítenünk tizenhét településen, Sepsiszentgyörgyön és Kőhalom környékén.

Eddig összesen nyolc számítógép-felajánlás érkezett rászoruló iskolások számára, amelyeket már kézbesítettünk.

Brassó

Brassóban az ünnepek alatt is folytatódtak egész éves tevékenységeink.

A nemrég felújított Gondviselés-szoba ingyenes szálláshelyet biztosít rászoruló betegeknek és/vagy kísérőiknek, akik műtétre, egészségügyi vizsgálatra vagy kezelésre érkeznek városunkba.

Otthonosviz programunk önkéntes szakemberek közreműködésével idős, egyedülálló vagy beteg embertársainknak nyújt segítséget, amennyiben ott-

honukban különböző javításokra lenne szükség. Legutóbb egy beteg embertársunk lakásának fűtésrendszerét javítottuk meg.

Több alkalommal is segélycsomagokat készítünk és osztottunk ki rászoruló személyeknek Brassó megyei településeken. Hónapok óta folyamatosan segítünk rászoruló testvéreinknek élelmiszerek bevásárlásával és gyógyszerek beszerzésével.

A Brassói Unitárius Egyházközséggel együtt karácsonyi ünnepséget szerveztünk és ajándékcsomagokat készítettünk tartós élelmiszerekből.

Kolozs-Tordai egyházkör

Idén adventben is megszerveztük a Gondviselés Segélyszervezet aranyosszéki segélyakcióját. A koronavírus-járvány miatt fokozott óvintézkedéseket tettünk, a segélyezés nagyságrendje az előző évekhez képest számottevően csökkent. A Magyar Unitárius Egyház segélyszervezete által megvásárolt alapélelmiszereket, taneszközöket és tisztálkodási szereket tartalmazó csomagok mellé egy-egy házilag sütött kenyeret is ajándékoztunk a rászoruló családoknak.

2020. december 12-én tizenegy aranyosszéki és környéki településen negyven segélycsomagot juttattunk el ugyanannyi rászoruló családhoz, mindösszesen másfélszáz személyhez.

A Gondviselés Segélyszervezet és a János Zsigmond Unitárius Kollégium sok éve szervez adománygyűjtést a rászoruló megsegítésére. Adventi segélyakciónkra idén a szokásos formától kissé eltérően került sor, a járványra való tekintettel. Az érdeklődők banki átutalással, a rászoruló diákok iskolai tevékenységeit segítő számítógép, táblagép, okostelefon felajánlásával, valamint tartós élelmiszerek, tisztálkodási és tisztítószerek, füzetek és más tanszerek felajánlásával járulhattak hozzá gyűjtésünkhöz. Az összegyűlt adományokat karácsony után osztottuk szét a rászorultaknak.

Magyarország

A Gondviselés Segélyszervezet magyarországi tagozata 2010 óta minden év adventjében tartósélelmiszer-adományokat gyűjtött a CBA élelmiszerüzleteiben, hogy segítse a rászoruló családokat, idős embereket. A tavalyi adományok negyven családhoz jutottak el. Sajnos a járványhelyzet miatt a hagyományos adománygyűjtés elmaradt, viszont segélyszerveze-

tünk felhívására jelentős összegű pénzadomány gyűlt össze támogatóinktól, amely lehetővé tette húsz élelmiszer-csomag összeállítását a leginkább rászorulóknak. A csomagok az ország számos pontjára eljutottak karácsonyra, részben olyanokhoz, akik már korábban is részesültek az adományokból, de akadtak új, ismeretlen adományozottak is, akik a segélyszervezetünknek írt leveleikben kértek alkalmi segítséget.

Köszönjük mindenkorai támogatóinknak, hogy idén is fontosnak tartották a segítségnyújtást a rászorulóknak! A fentiekben összefoglalt adventi-karácsonyi segélyakcióink megvalósulásának fő támogatói – a szervező önkéntes munkatársaink és az adakozó magánszemélyek, cégek, intézmények mellett – a Bethlen Gábor Alap és a Nemzeti Együttműködési Alap. Az élelmiszer-csomagokkal történt segélyezés a Kárpát-medencei Családszervezetek Szövetsége és a Gondviselés Segélyszervezet közös programjának minősült.

A GONDVISELÉS SEGÉLYSZERVEZET
MUNKATÁRSI KÖZÖSSÉGE

Újévi köszöntő a 2021-es esztendőre

DIMÉNY CSILLA JÚLIA

Kedves Nőtestvéreim!

A decemberi hónap szívmengető élményei még élénken bukkannak fel emlékeink között: a karácsonyi frissen sült bejgli, a zöld fenyő vagy a mézeskalács illata, a meghitt családi együttlét hangulata, a messzi országokban élő családtagjainkkal való virtuális beszélgetéseink emléke, az ajándékozás, az adni tudás örömeinek megtapasztalása mind-mind újra mosolyt csalnak ajkunkra.

Két esztendő határmezsgyéjén állva emlékezünk és tervezünk egyszerre. A mögöttünk lévő hónapok nehézségei próbára tették lelki erőnket és hitünket, ugyanakkor alkalmat nyújtottak, hogy időt szánjunk önmagunkra. Lehetőségünk volt arra is, hogy több időt tudjunk a szeretteinkkel tölteni. Annak ellenére, hogy nőszövetségi közösségi életünkben személyesen nem találkozhattunk a járvány miatt, kapcsolataink megerősödtek. Fontos lett, hogy egymásról tudjunk, egymásnak segítsünk, akár telefonon vettük fel egymással a kapcsolatot, akár a világháló nyújtotta lehetőségeket használtuk ki. Őszinte örömmel töltött el bennünket, hogy a Nemzetközi Nőszervezettel közösen 2020 októberében megszervezett virtuális istentiszteleten több mint százán vettek részt, innen és a világ különböző tájairól!

Hálát adunk, hogy – esetleges veszteségeink ellenére – megérhettük az új évet! Hálát adunk, hogy a remény szikráját felélesztve szívünkben, lehetnek terveink, álmaink, vágyaink, reménykedhetünk a személyes találkozásban! Az előtűnik álló esztendő egyik legfontosabb üzenete, hogy az igazi szabadság akkor köszönt be életünkbe, ha félelmeinket leküzdve, hitünkben megerősödve tudjuk megélni mindennapjainkat. Próbák és feladatok

mindig voltak és lesznek az életünkben. A kérdés csak az, hogy mit választunk: átengedjük-e magunkat a félelemnek vagy bízunk az Örökkévaló gondviselésében, az ő szeretetének erejében. Talán soha nem értünk meg hasonló időket, amikor mindannyiunknak közös feladata van, mindannyian ugyanazt éljük meg. Ezért meg kell tanulnunk kiválasztani az igazán helyes utat és megoldást kell találnunk életünk fontos kérdéseire, jelen élethelyzetünkre. Azt kívánom, hogy ebben az időszakban járjunk a hit, a bátorság, a szeretet, az együttérzés, a békesség és a remény útján. Higgyünk abban, hogy minden okkal és céllal történik az életünkben és hogy minden történés lelki megerősödésünket szolgálja. Ha így cselekszünk, Istenben bízó gyermeki lelkünk megtelik fényvel, szeretettel, reménnyel. Ez az erő segít hozzá ahhoz, hogy kellő kitartással tudjunk a választott úton járni, céljainkat megvalósítani, „mert nem a félelemnek a lelkét adta nekünk az Isten, hanem az erő, a szeretet és a józan-ság lelkét” (2Tim 1,7).

Isten gazdag áldása legyen mindannyiunk életén az ideai esztendőben is!

A **Nők Világa** kiadványunk 2021-ben is négy alkalommal jelenik meg: húsvétra, nyáron és ősszel, valamint karácsonyra. Az előfizetési díj egy évre postaköltséggel együtt 15 RON. Szabadárusításban, postaköltség nélkül egy példány ára 2,5 RON.

Előfizetni a körülnökök vagy az egyházközségek közvetítésével lehet, illetve személyesen Asztalos Klára UNOSZ-titkárnál.

Az előfizetési díjat a következő bankszámlára kérjük utalni:

ASOCIATIA FEMEILOR UNITARIENE DIN ROMANIA
CUI/CF: 9343746

Cod IBAN: RO47 BTRL 0130 1205 9214 39XX

Banca Transilvania Cluj

Határidő: 2021. március 1. Telefon: 0740 685 087

Villámposta: klariasz44@gmail.com

IFJÚSÁGI OLDAL

Ugye ott leszel?

MAGYARI ZITA EMESE

„Valahogy az enyém még az az emlékkép, ami összetart, / ez így, az egész, / ugyanúgy, mint rég...” – szól mellettem a dal, és én erősebb meggyőződéssel, mint valaha kiáltom bele ebbe az elmúlt évet meghatározó csendbe.

Hiszem, hogy ugyanúgy leszünk ott, ahogy azt a legutoljára megvalósulható rendezvényen, a búcsúzásnál megfogadtuk egymásnak.

Hiszem, hogy ezután a furcsa év után, amikor nem mindennapi módon ünnepeltük egyletünk fennállásának 120. évfordulóját, együtt pótoljuk be az elmaradt összekacsintásokat, az elmaradt öleléseket, együtt mondjuk ki az elmaradt bocsánatkéréseket és az egymásnak megfogalmazott megvalósulásra váró álmokat.

Az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet a 2021. évet 120 + 1. emlékévként nyilvánította azzal a reménnyel, hogy az elmaradt ünnepi évet idén bepótolhatjuk, azzal a biztos elszántsággal, hogy idén is tartunk egymás mellett kiegészítő társakként. Ebben az évben is szükség van rád, te is kellesz, kedves Olvasó, mert veled lesz egész ugyanúgy, mint rég.

1900-ban lelkes fiatalok valami nagyot álmodtak, életre hívták és megalapították a Dávid Ferenc Egylet Ifjúsági Körét. Az azóta eltelt százhusz évben sok minden történt. Sokszor és sokan kérdőjelezték meg szervezetünk céljait és az azok megvalósítására való törekvéseket, többször próbálták megsemmisíteni.

A százhusz év azonban azt is tanította számunkra, hogy az egyletünk nem csupán emberi szándékok által

megvalósuló mozgalom, hanem Istentől való. Mert akár ezt a csodálatos, körforgásszerűen meg-megújuló világot szemlélem, akár benne az embert, a meg-megbotló, istengyermeki léte határait feszegető istenarcú lényt vizsgálom, akár a 453 éves unitárius egyház és a benne százhusz éve

működő ifjúsági mozgalom történelmének lapjait, vagy egyletes emlékeim között kutakodok, arra a meggyőződésre jutok, hogy van egy Isten. Van egy Isten, aki megteremtette ezt a világot, fenntartja, igazgatja, belelehel az erőt és a célt építőinek.

Hiszem, hogy van egy Isten, aki velünk együtt álmodik megsemmisíthetetlen, örök életre szóló egyleti létet.

Hiszem, hogy idén is ott lesz velünk, amikor fiatalos meggyőződéssel mondjuk ki a vallásszabadság napján, hogy a hit Isten ajándéka.

Hiszem, hogy idén is ott lesz velünk, amikor *mamutasokként* egyleteket látogatunk, és hirdetjük 120 + 1. éve, hogy a legjobb úton járunk.

Hiszem, hogy idén is ott lesz velünk, amikor nem divatos fesztiválokra tombolunk, hanem több száz gyereknek próbáljuk tanítani, mitől válik teljessé a lét.

Hiszem, hogy ott lesz akkor is, amikor a világról való gondolkodásunkat és unitárius meggyőződésünket karcoljuk fel a történelem falára a múlt század óta évről évre megszervezett ifjúsági konferencián.

Hiszem, hogy akkor sem hagy magunkra, amikor nem a legmenőbb tengerpartokon fogunk nyaralni, hanem szakadt ruhában, gumicsizmában formáljuk olyanná az életet, amilyennek mi álmodjuk.

Hiszem, hogy ott lesz a köd borította dévai várba vezető utunkon, hogy majd vele és általa tapasztaljuk meg, hogy unitáriusként, egyletesként érdemes.

Hiszem, hogy ott lesz velünk *közös útjainkon* a 120 + 1. egyleti évben is, mert különben hogyan és mitől lennénk képesek egyletesként, fiatalos cselekedetekkel tenni bizonyosságot az unitárius hovatartozásunkat meghatározó hitelvekről?!

Hiszem, hogy a történet vele és általa velünk, veled is, kedves Olvasó, folytatódik tovább.

„Valahogy az enyém még ez az emlékkép, ami összetart, / ez így, az egész, / ugyanúgy, mint rég...” – szól mellettem a dal, és én erősebb meggyőződéssel, mint valaha bízik abban, hogy ő velünk lesz, mi pedig együtt lehetünk azok, akik kiegészítik és teszik egyre teljesebbé ezt az egészet, amit egyletes valóságunk nevezünk.

A kérdés egyszerű, és hozzád van címezve, kedves Olvasó, ugye ott leszel? Ugye ott leszel, és amikor a csend és a zaj összeér, amikor a munka érdesítette kezek összekulcsolódnak, a tekintetek találkoznak, velünk kiáltod majd az égre tekintve: benne lenni a világban gyönyörű, hisz az ODFIE mi vagyunk.

1568-ban a tordai országgyűlésen foglalták először törvénybe a világon	A város szülötte, unitárius zsoldárfordító volt	Liter A láb része	Csent Énekesmadár „terméke”	Páros adat!	Kálium Beóciai hős volt	Kicsünet Illatos virágú cserjeféle	Spanyol város	Asszony-név-képző	Kiáltás az arénában	Svéd autójel
Vatikán autójel	Műsor-szóró									
Intézmény létrehozását igazoló okirat										A város római kori neve
Lecsüng				NÓZSI Portugál autójel		ZS		Teljes Névelő		
Lapos számítógép					Dísz-előadás Vízben tisztít				Origó Utoljára hal meg!	
Juttat, népiesen	A múlt idő jele Telő (idő)			Papa párja Rag, a -ben párja				Tartóréz! Stendhal hőse		
Erdei gyümölcs			Ugandai politikus volt A végén hajt!				Angol tenger (SEA) Kicsi			
Kén vegyjele	Régies felsőruha Undorodik					Idegen női név Mitológiai alak				
					Méter Temes-partok!	Sajtó Szikora Robi zenekara				
Török uralkodó			Siemens Római vadász-isten	Zápor-patak Keskeny sáv						
Lamartine verse										
Falusi bácsi	Amper Pajtában van!		A gerincoszlop eleme Ozmium							
Meg-gondolt					Görög betű Német város					
Az átmérő jele	Az Abafi tordai írója Igeképző						Arra a helyre			
Téli sport	Luxemburg autójel Valamint		Szikla-darab Kaliber			Nulla Súly szélei!				
Szerepet élethűen alakító				Kábítószer Orvosnál mondjuk						
Gramm	Torda egyik neveztessége									

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

Kiadja a Magyar Unitárius Egyház, Kolozsvár
Alapítási év: 1888. Új sorozat (1990-től)

Megbízott szerkesztőbizottság: dr. Andorkó Júlia Eszter szerkesztő, Bíró Sára Gyöngyvér médiareferens, Rácz Norbert Zsolt püspöki titkár, felelős szerkesztő. **Munkatársak:** Asztalos Klára (Nők Világa), Magyar Zita Emese (ifjúsági oldal), Czire Alpár (fotó), Forrai Tibor (keresztrejtvény), Szombatfalvi Etelka (gyermekoldal), Szabó László (Szeretetszolgálat)
Tördelés: Virág Péter. Olvasószerkesztő: Dénes Gabriella
Készült a kolozsvári Idea Nyomdában.

Postacím: 400105 Cluj, B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264 593 236/(0)264 595 927; kozlony@unitarius.org
A lapszám letölthető: kozlony.unitarius.org

Lapterjesztés és adminisztráció: **Gáspár Péter** és **Mezei Melinda**. A lapok kiszállításával kapcsolatos felvilágosítás: **Verbum Egyesület**, tel.: 0264 596 478

A kéziratok szerkesztőségbe érkezésének határideje: a tárgyhoz előtti hónap **15-e**. Kéziratokat nem őrzünk meg, és nem küldünk vissza. Közlésre szánt fényképek kéreésre visszaküldünk. A lapban közölt írások nem tükrözik feltétlenül a szerkesztőség nézetét.

ISSN 1220-8418
Támogató a Romániai Magyar Demokrata Szövetség és a Communitas Alapítvány.

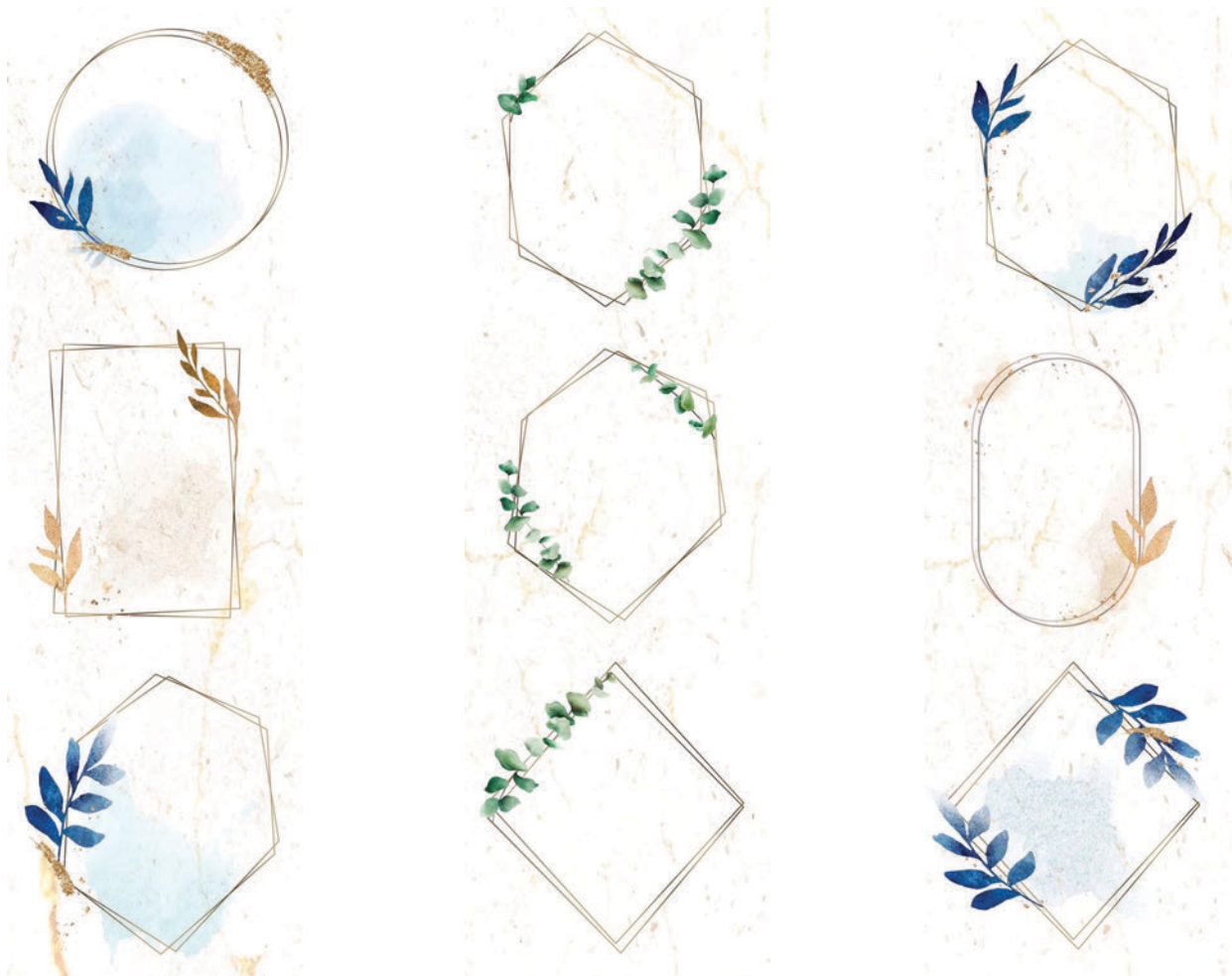

Kedves Gyerekek!

Új év, újabb hónap, nap, óra, perc – hogy pereg az idő! – köszöntelek szeretettel! Örülök a fénynek, amely napról napra kicsivel többet társunk a téiben, jobban és jobban melegíti lelkemet a tudat, hogy még ha sápadt felhőkből is szűri le szép sugarait nekünk, örvendhetünk neki. Olykor a téli ég fehér felhőiből hull a pelyhes hó, belepi a dombot, völgyet. Minden téli gyermeki emlékem felidéződik bennem, és azért sorolom, hogy meghozzam a kedvetek. Amikor korcsolyáz-

ni tanultam, a hópelyheken elbambultam, és lám, nagyot estem. Amikor hason próbáltam szánkózni a fel nem tört hóban, kis állammal szántottam fel a rétet, ha a fákat kérdezed, tán mesélnek még történeteket. Te mit csinálsz a téli tájban? Ott vannak a jégcsapok, most lehet jégvárat építeni hóval, megörvendeztetni a magányos kertet egy hóemberrel, olvasni és keresni magunkat a sorok között, mert a tél még hosszú.

Kívánok egészségben, ötletekben, szép helyekben gazdag, kedves emberekkel való minőségi időben töltenő boldog új évet!

Feladat

Az előttünk álló új évben, kívánom, legyen részek a lélek gyümölcseiben! Tudjátok, melyek ezek? Nézzétek csak meg az alábbi bibliai idézetet:

„A Lélek gyümölcse pedig: szeretet, öröm, békesség, türelem, szívésség, jóság, hűség, szelídség, önmegtartó-

tatás. Az ilyenek ellen nincs törvény.” (Gal 5,22–23)
Amennyiben ti is fontosnak tartjátok ezeket a lelki kincseket, egyenként másoljátok, írjátok bele a különböző keretekbe. Javaslom, hogy vágjátok ki őket, helyezétek el biztonságos helyen, oda ahova gyakran rátéved tekintetetek.

Örökség és kötelék

NAGY LÁSZLÓ

• A csíkszeredai Pro-Print Könyvkiadónál 2020 szeptemberében jelent meg az *Örökség és kötelék. Szabó Gyula emlékezete* című könyv. A szerkesztők Oláh Sándor és Lövétei Lázár László. November 8-án a homoródalmási egyházközségben mutatták be a kötetet, míg november 14-én a 26. marosvásárhelyi könyvvásáron online mutattuk be. Szabó Gyula 2020. szeptember 11-én lett volna kilencvenéves.

A szerkesztők és a könyvkiadó igazgatója, Burus Endre, egykori székelyudvarhelyi bentlakótársam és barátom, tudván az én születési helyemet és tiszteletem Szabó Gyula iránt, engem kértek fel, hogy Lövétei Lázár Lászlóval a könyvről beszéljünk.

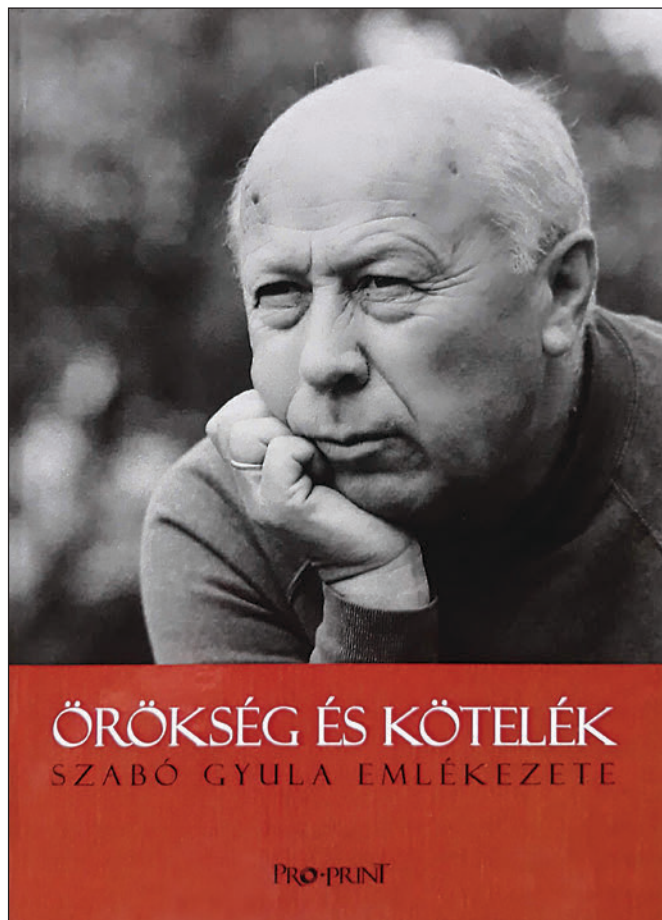
Édesanyám egy hónappal volt idősebb Szabó Gyulánál, így osztálytársak voltak. Emlékezetem szerint több mint hetvenen születtek Homoródalmáson 1930-ban. (És 2020-ban?) Valahányszor az íróról volt szó, édesanyám mindig azt mondta, hogy „nem is tudom, hogy tudott olyan okos lenni”. Aztán az almási évek után életében meghatározó volt a székelykeresztúri unitárius gimnázium. Nemcsak Szabó Gyula, hanem nagyon sok székelyföldi ifjú jövőjét határozta meg! Az almási ember tudásvágyát bizonyítja, hogy ezekben az években közel tizenöt fiatal lány és fiú tanult középiskolában és végzett egyetemet.

Ma, ha valami szépet szeretnék olvasni, előveszem Szabó Gyula novelláit, elbeszéléseit, s a szavakkal, kifejezésekkel játszó író világában szülőfalum ismert kaszálóin és utcáin járok, s az emberi lélek mélységeit feltáró írásokat „ízlelem”. Ha a történelem világa érdekel, ebből is mérhetetlen kincset tár elénk *A sátán labdái* vagy az *Ostrod volt-e Rodostó?*

Szabó Gyula hamar „berobbant” az irodalomba. Már 1955-ben megjelent a *Gondos atyafiság* című regény első kötete. (A második kötet 1958-ban, a harmadik 1961-ben.) Kapott ezért hideget és meleget egyaránt. A *Gondos atyafisággal* kapcsolatban is van egy emlékem: egy őszi otthonlétem alkalmával édesanyám arra kért, hogy adjak neki valami olvasnivalót. Olvasta-e a *Gondos atyafiságot*, kérdeztem. Nem, de sokat hallott róla, mert Bencző nagyapám sokat olvasott. Otthon volt egy 1964-es kiadás, és azon a télen a szomszédasszonyok – akik közül nyolcan kortársai is voltak Szabó Gyulának – rongyosra olvasták. Negyven év után. Olvasóélményük után írtak is egy képeslapot a Kolozsváron élő írónak, hogy megköszönjék a nagy élményt.

Oláh Sándor a könyv bevezetőjében idézi Szabó Gyulát: „A felelősség a jövőért – a legnagyobb emberi érzés, különlegesen humanista érzés. Létezik azonban egy másik érzés is, sokkal bonyolultabb és talán sokkal kínzóbb és végzetesebb, kizárólagosan emberi: a felelősség a múltért. Nem az egyéni múltért, hanem a nép múltjáért...” Ezért a múltidézésért olvasták, szerették és tisztelték Szabó Gyulát. Nagyon sokan. Többen, mint irigyei és támadói.

E könyvben kortársai és tisztelői emlékeznek rá: Páskándi Géza, Szilágyi István, Király László, Csíki László, Ferencz Imre, Cseke Péter, Fodor Sándor, Lászlóffy Aladár, Tamás Gáspár Miklós, Takács Géza, Cseres Tibor, Takács Géza, Láng Gusztáv, Baránszky-Jób László, Bitskey István, Dimény H. Árpád, Oláh Sándor, Lövétei Lázár László. Tódor Csaba egy novellával emlékezik Homoródalmás életét negyven évig aktívan, majd azután is lelkiileg meghatározó lelkészére, a pap bácsira, Bencző Dénesre.

Alfonsín Gergely Edó író (Kolozsvár), **Andorkó Attila** lelkész (Kénos), **Balácsi Dénes** néprajzkutató (Székelyszentlélek), **Bálint Benczédi Ferenc** püspök (Kolozsvár), **Dimény Csilla Júlia** UNOSZ-elnök (Alsófelsőszentmihály), **Fülöp Dezső Alpár** lelkész (Ádámos), **Gyerő Attila** lelkész (Homoródújfalú), **Nagy László** lelkész (Marosvásárhely), **Pál János** lelkész (Homoródszentmárton), **Székely Kinga Réka** lelkész (Homoródszentpéter)